31991Q0704(02)

Euroopa Kohtu

kodukorra konsolideeritud versioon

Käesolevas väljaandes on konsolideeritud järgmised õigusaktid:

Euroopa Ühenduste Kohtu 19. juuni 1991. aasta kodukord (EÜT L 176, 4.7.1991, lk 7 ja EÜT L 383, 29.12.1992, lk 117 – parandused) ja muudatused, mis tulenevad järgmistest aktidest:

1. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 21. veebruari 1995. aasta muudatused (EÜT L 44, 28.2.1995, lk 61);

2. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 11. märtsi 1997. aasta muudatused (EÜT L 103, 19.4.1997, lk 1 ja EÜT L 351, 23.12.1997, lk 72 – parandused);

3. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 16. mai 2000. aasta muudatused (EÜT L 122, 24.5.2000, lk 43);

4. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 28. novembri 2000. aasta muudatused (EÜT L 322, 19.12.2000, lk 1);

5. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 3. aprilli 2001. aasta muudatused (EÜT L 119, 27.4.2001, lk 1);

6. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 17. septembri 2002. aasta muudatused (EÜT L 272, 10.10.2002, lk 24 ja EÜT L 281, 19.10.2002, lk 24 – parandused);

7. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 8. aprilli 2003. aasta muudatused (ELT L 147, 14.6.2003, lk 17);

8. Kodukorrale lisatud 10. juuni 2003. aasta muudetud otsus ametlike puhkepäevade kohta (ELT L 172, 10.7.2003, lk 12);

9. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 19. aprilli 2004. aasta muudatused (ELT L 132, 29.4.2004, lk 2);

10. Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 20. aprilli 2004. aasta muudatused (ELT L 127, 29.4.2004, lk 107).

Käesoleval väljaandel puudub juriidiline jõud ja seetõttu on allkirjad ja preambulid välja jäetud.

EUROOPA ÜHENDUSTE KOHTU KODUKORD

19. JUUNI 1991 [1]

SISUKORD

Eelsätted (artikkel 1)		5
I jaotis	**Euroopa Kohtu korraldus**	5
1. peatükk	Kohtunikud ja kohtujuristid (artiklid 2–6)	5
2. peatükk	Euroopa Kohtu president ja kodade moodustamine (artiklid 7–11)	6
2.a peatükk	Euroopa Kohtu koosseisud (artiklid 11a–11e)	7
3. peatükk	Kohtukantselei	8
1. jagu	Kohtusekretär ja asekohtusekretärid (artiklid 12–19)	8
2. jagu	Euroopa Kohtu talitused (artiklid 20–23)	9
4. peatükk	Kaasettekandjad (artikkel 24)	9
5. peatükk	Euroopa Kohtu töökorraldus (artiklid 25–28)	9
6. peatükk	Keeled (artiklid 29–31)	10
7. peatükk	Esindajate, nõustajate ja advokaatide õigused ja kohustused (artiklid 32–36)	11
II jaotis	**Menetlus**	12
1. peatükk	Kirjalik menetlus (artiklid 37–43)	12
1.a peatükk	Esialgne ettekanne ja kohtukoosseisu määramine (artiklid 44–44a)	13
2. peatükk	Menetlustoimingud ja ettevalmistavad meetmed	14
1. jagu	Menetlustoimingud (artiklid 45–46)	14
2. jagu	Tunnistajate ja ekspertide kohtusse kutsumine ja ärakuulamine (artiklid 47–53)	14
3. jagu	Menetlustoimingute lõpetamine (artikkel 54)	15
4. jagu	Ettevalmistavad meetmed (artikkel 54a)	15
3. peatükk	Suuline menetlus (artiklid 55–62)	16
3.a peatükk	Kiirendatud menetlus (artikkel 62a)	16
4. peatükk	Kohtuotsused (artiklid 63–68)	16
5. peatükk	Kohtukulud (artiklid 69–75)	17
6. peatükk	Tasuta õigusabi (artikkel 76)	18
7. peatükk	Loobumine (artiklid 77–78)	18
8. peatükk	Kohtudokumentide kättetoimetamine (artikkel 79)	19
9. peatükk	Tähtajad (artiklid 80–82)	19
10. peatükk	Menetluse peatamine (artikkel 82a)	19
III jaotis	**Erimenetlused**	20
1. peatükk	Kohaldamise peatamine ja muud ajutised meetmed (artiklid 83–90)	20
2. peatükk	Menetlusküsimused (artiklid 91–92)	21

[1] EÜT L 176, 4.7.1991, lk 7 ja EÜT L 383, 29.12.1992, lk 117 (parandused), mida on muudetud 21. veebruaril 1995 (avaldatud EÜT L 44, 28.2.1995, lk 61), 11. märtsil 1997 (avaldatud EÜT L 103, 19.4.1997, lk 1 ja EÜT L 351, 23.12.1997, lk 72 (parandused)), 16. mail 2000 (avaldatud EÜT L 122, 24.5.2000, lk 43), 28. novembril 2000 (avaldatud EÜT L 322, 19.12.2000, lk 1), 3. aprillil 2001 (avaldatud EÜT L 119, 27.4.2001, lk 1) ja 17. septembril 2002 (avaldatud EÜT L 272, 10.10.2002, lk 24 ja EÜT L 281, 19.10.2002, lk 24 (parandused)), 8. aprillil 2003 (avaldatud ELT L 147, 14.6.2003, lk 17), käesoleva kodukorra lisa on muudetud 10. juulil 2003 Euroopa Kohtu otsusega (avaldatud ELT L 172, 10.7.2003, lk 12), 19. aprillil 2004 (avaldatud ELT L 132, 29.4.2004, lk 2) ning 20. aprillil 2004 (avaldatud ELT L 127, 29.4.2004, lk 107).

3. peatükk	Menetlusse astumine (artikkel 93)	21
4. peatükk	Tagaseljaotsus ja kaja (artikkel 94)	22
5. peatükk	(artiklid 95–96 tunnistatud kehtetuks)	22
6. peatükk	Erakorralised õiguskaitsevahendid	22
1. jagu	Kohtuotsuse vaidlustamine kolmanda isiku poolt (artikkel 97)	22
2. jagu	Teistmine (artiklid 98–100)	23
7. peatükk	Vahekohtukomitee otsuste edasikaebamine (artikkel 101)	23
8. peatükk	Kohtuotsuste tõlgendamine (artikkel 102)	23
9. peatükk	Eelotsusetaotlused ja muud taotlused tõlgenduse saamiseks (artiklid 103–104a)	24
10. peatükk	Euratomi asutamislepingu artiklite 103–105 alusel algatatud erimenetlused (artiklid 105–106)	25
11. peatükk	Arvamused (artiklid 107–108; artikkel 109 tunnistatud kehtetuks)	25
12. peatükk	EÜ asutamislepingu artikli 68 alusel esitatud tõlgendamistaotlused (artikkel 109a)	25
13. peatükk	EL lepingu artiklis 35 sätestatud kohtuvaidluste lahendamine (artikkel 109b)	25
IV jaotis	**Apellatsioonkaebuse esitamine Esimese Astme Kohtu otsuse peale** (artiklid 110–123)	26
V jaotis	**EMP lepingus ettenähtud menetlused** (artiklid 123a ja 123b)	27
Lõppsätted (artiklid 124–127)		28
LISA	Otsus ametlike puhkepäevade kohta	29

EELSÄTTED

Artikkel 1

Käesolevas kodukorras kasutatakse järgmisi mõisteid:

— *EL leping* – Euroopa Liidu leping,

— *EÜ asutamisleping* – Euroopa Ühenduse asutamisleping,

— *Euratomi asutamisleping* – Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping,

— *põhikiri* – protokoll Euroopa Kohtu põhikirja kohta,

— *EMP leping* – Euroopa Majanduspiirkonna leping.

Käesoleva kodukorra tähenduses on:

— *institutsioonid* – ühenduste institutsioonid ja asutused, mis on loodud asutamislepingutega või nende rakendamiseks vastuvõetud õigusaktiga ning mis võivad olla poolteks Euroopa Kohtus,

— *EFTA järelevalveamet* – EMP lepingus nimetatud järelevalveamet.

I jaotis

EUROOPA KOHTU KORRALDUS

1. peatükk

KOHTUNIKUD JA KOHTUJURISTID

Artikkel 2

Kohtuniku ametiaeg algab tema ametisse nimetamise aktis sätestatud kuupäeval. Kui kuupäeva märgitud ei ole, algab ametiaeg ametisse nimetamise akti andmise kuupäeval.

Artikkel 3

1. Enne oma kohustuste täitmisele asumist annab kohtunik esimesel avalikul kohtuistungil, millel ta pärast ametisse nimetamist osaleb, järgmise vande:

"Tõotan täita oma kohustusi erapooletult ja kohusetundlikult; tõotan hoida kohtu nõupidamiste saladust."

2. Vahetult pärast vande andmist kirjutab kohtunik alla avaldusele, millega ta pühalikult kohustub nii ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist täitma sellest ametist tulenevaid kohustusi ning eriti oma kohustust käituda ausalt ja diskreetselt, kui talle pärast ametist lahkumist pakutakse teatud ametikohta või soodustusi.

Artikkel 4

Kui Euroopa Kohtul palutakse otsustada, kas kohtunik endiselt vastab nõutavatele tingimustele või täidab oma ametist tulenevaid kohustusi, palub president asjaomasel kohtunikul esitada oma seisukohad kinnisel nõupidamisel ilma kohtusekretäri kohalolekuta.

Artikkel 5

Kohtujuristide suhtes kohaldatakse käesoleva kodukorra artikleid 2, 3 ja 4.

Artikkel 6

Kohtunikud ja kohtujuristid järjestuvad vastavalt oma ametis oldud ajale.

Võrdse ametis oldud aja korral määratakse järjestus vanuse alusel.

Ametiaja lõppemisel säilitavad uueks ametiajaks tagasi nimetatud kohtunikud ja kohtujuristid oma järjestuse.

2. peatükk

EUROOPA KOHTU PRESIDENT JA KODADE MOODUSTAMINE

Artikkel 7

1. Kohtunikud valivad endi seast viivitamata pärast EÜ asutamislepingu artiklis 223 ja Euratomi asutamislepingu artiklis 139 sätestatud kohtunike osalist asendamist kolmeks aastaks Euroopa Kohtu presidendi.

2. Kui Euroopa Kohtu presidendi ametikoht vabaneb enne ettenähtud ametiaja lõppemist, valib kohus ülejäänud ametiajaks asendaja.

3. Käesolevas artiklis ettenähtud valimistel on hääletamine salajane. Valituks osutub absoluutse häälteenamuse saanud kohtunik. Kui ükski kohtunik ei saa absoluutset häälteenamust, korraldatakse teine hääletusvoor ja valituks osutub kõige enam hääli saanud kohtunik. Kui kaks või enam kohtunikku saavad võrdse arvu hääli, loetakse valituks neist vanim.

Artikkel 8

President juhib Euroopa Kohtu tegevust ja struktuuriüksusi; ta on kohtuistungite ja nõupidamiste eesistuja.

Artikkel 9

1. Euroopa Kohus moodustab põhikirja artikli 16 kohaselt kolmest ja viiest kohtunikust koosnevad kojad ja määrab nendesse kohtunikud.

Kohtunike kodadesse määramise otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Kohe kui hagiavaldus on esitatud, määrab president kohtuasja ühele kolmest kohtunikust koosnevale kojale menetlustoimingute läbiviimiseks vastavalt vajadusele ja nimetab selle koja liikmete hulgast ettekandja-kohtuniku.

3. Artikli 44 lõike 3 kohaselt Euroopa Kohtu koosseisule määratud kohtuasjade puhul tähendab käesolevas kodukorras kasutatud termin "Euroopa Kohus" vastavat koosseisu.

4. Kolmest või viiest kohtunikust koosnevale kojale määratud kohtuasjade menetlemisel on Euroopa Kohtu presidendi volitused koja esimehel.

Artikkel 10

1. Kohtunikud valivad kohe pärast Euroopa Kohtu presidendi valimist kolmeks aastaks viiest kohtunikust koosnevate kodade esimehed.

Kohtunikud valivad üheks aastaks kolmest kohtunikust koosnevate kodade esimehed.

Euroopa Kohus nimetab üheks aastaks peakohtujuristi.

Kohaldatakse artikli 7 lõigete 2 ja 3 sätteid.

Teatis käesoleva lõike kohaselt toimunud valimiste ja nimetamise kohta avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Peakohtujurist määrab kohtuasja kohtujuristile kohe, kui president on nimetanud ettekandja-kohtuniku. Kohtujuristi äraolekul või kui tal esineb takistus võtab peakohtujurist vajalikud meetmed.

Artikkel 11

Euroopa Kohtu presidendi äraolekul või kui tal esineb takistus või kui presidendi ametikoht on täitmata, täidab presidendi ametikohustusi üks viiest kohtunikust koosneva koja esimeestest, kes määratakse vastavalt käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestusele.

Kui Euroopa Kohtu presidendil ja viiest kohtunikust koosnevate kodade esimeestel esineb samal ajal takistus või kui nende ametikohad on korraga täitmata, täidab presidendi ametiülesandeid üks kolmest kohtunikust koosnevate kodade esimeestest, kes määratakse vastavalt käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestusele.

Kui Euroopa Kohtu presidendil ja kõigi kodade esimeestel esineb samal ajal takistus või kui nende ametikohad on korraga täitmata, täidab presidendi ametiülesandeid üks ülejäänud kohtunikest, kes määratakse vastavalt käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestusele.

2.a peatükk

EUROOPA KOHTU KOOSSEISUD

Artikkel 11a

Euroopa Kohus lahendab kohtuasju järgmistes koosseisudes:

— Euroopa Kohtu täiskogu, mis koosneb kõigist kohtunikest,

— suurkoda, mis koosneb artikli 11b kohaselt kolmeteistkümnest kohtunikust,

— kojad, mis koosnevad artikli 11c kohaselt viiest või kolmest kohtunikust.

Artikkel 11b

1. Suurkoda moodustatakse iga kohtuasja jaoks Euroopa Kohtu presidendist, viiest kohtunikust koosnevate kodade esimeestest, ettekandja-kohtunikust ja veel nii mitmest kohtunikust, et liikmete koguarv oleks kolmteist. Viimasena nimetatud kohtunikud määratakse lõikes 2 märgitud nimekirjast vastavalt selles sätestatud järjestusele, kusjuures lähtekoht liigub igal Euroopa Kohtu üldkoosolekul ühe nime võrra edasi.

2. Pärast Euroopa Kohtu presidendi ja viiest kohtunikust koosnevate kodade esimeeste valimist koostatakse suurkoja koosseisu määramiseks nimekiri ülejäänud kohtunikest. Nimekirjas järgitakse käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestust vaheldumisi vastupidise järjestusega: nimekirja esimene kohtunik on nimetatud artiklis sätestatud järjestuses esimene, teine kohtunik on selles järjestuses viimane, kolmas kohtunik on selles järjestuses teine, neljas kohtunik selles järjestuses eelviimane ja nii edasi.

Nimekiri avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 11c

1. Kolmest ja viiest kohtunikust koosnevad kojad moodustatakse iga kohtuasja jaoks koja esimehest, ettekandja-kohtunikust ja veel nii mitmest kohtunikust, et kokku oleks vastavalt kolm või viis kohtunikku. Viimasena nimetatud kohtunikud määratakse lõikes 2 märgitud nimekirjadest vastavalt neis sätestatud järjestusele, kusjuures lähtekoht liigub igal Euroopa Kohtu üldkoosolekul ühe nime võrra edasi.

2. Viiest kohtunikust koosnevate kodade moodustamiseks koostatakse pärast kodade esimeeste valimist nimekirjad, kuhu kantakse igasse kotta määratud kohtunikud, välja arvatud selle esimees. Nimekirjad koostatakse samal viisil nagu artikli 11b lõikes 2 märgitud nimekiri.

Kolmest kohtunikust koosnevate kodade moodustamiseks koostatakse pärast kodade esimeeste valimist nimekirjad, kuhu kantakse igasse kotta määratud kohtunikud, välja arvatud selle esimees. Nimekirjad koostatakse käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestuse alusel.

Käesolevas lõikes märgitud nimekirjad avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 11d

Kui Euroopa Kohus leiab, et mitut kohtuasja peab menetlema koos sama kohtukoosseis, menetleb kohtuasja koosseis, mis on määratud kohtuasjas, mille esialgne ettekanne vaadati läbi esimesena.

Artikkel 11e

Kui kohtuasja lahendava koosseisu liikmel esineb takistus, asendab teda artikli 11b lõikes 2 või artikli 11c lõikes 2 märgitud nimekirjade järjestuse kohaselt määratud kohtunik.

Kui Euroopa Kohtu presidendil esineb takistus, täidetakse suurkoja esimehe ametiülesandeid artikli 11 sätete kohaselt.

Kui viiest kohtunikust koosneva koja esimehel esineb takistus, täidab vajadusel koja esimehe ametiülesandeid kolmest kohtunikust koosneva koja esimees, kes on määratud vastavalt käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestusele, või juhul, kui selle koja koosseisu ei kuulu ükski kolmest kohtunikust koosneva koja esimeestest, siis üks kohtunikest, kes on määratud vastavalt artiklis 6 sätestatud järjestusele.

Kui kolmest kohtunikust koosneva koja esimehel esineb takistus, täidab koja esimehe ametiülesandeid üks selle koja kohtunikest, kes on määratud vastavalt käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestusele.

3. peatükk

KOHTUKANTSELEI

1. jagu

Kohtusekretär ja asekohtusekretärid

Artikkel 12

1. Euroopa Kohus nimetab ametisse kohtusekretäri.

Kaks nädalat enne ametisse nimetamise kuupäeva teavitab president Euroopa Kohtu liikmeid ametikohale kandideerimise avaldustest.

2. Avaldusele lisatakse täielikud andmed kandidaadi vanuse, kodakondsuse, ülikoolidiplomite, keelteoskuse ning praeguste ja endiste ametite kohta, samuti kohtualase ja rahvusvahelise kogemuse kohta.

3. Ametisse nimetamine toimub vastavalt käesoleva kodukorra artikli 7 lõikes 3 sätestatud menetlusele.

4. Kohtusekretär nimetatakse ametisse kuueks aastaks. Kohtusekretäri võib uueks ametiajaks tagasi nimetada.

5. Kohtusekretäri suhtes kohaldatakse käesoleva kodukorra artikli 3 sätteid.

6. Kohtusekretäri võib ametist vabastada üksnes juhul, kui ta ei vasta enam kehtestatud tingimustele või ei täida ametist tulenevaid kohustusi. Euroopa Kohus teeb vastava otsuse, olles eelnevalt andnud kohtusekretärile võimaluse esitada oma seisukohad.

7. Kui kohtusekretäri ametikoht vabaneb ennetähtaegselt, nimetab Euroopa Kohus kuueks aastaks ametisse uue kohtusekretäri.

Artikkel 13

Vastavalt kohtusekretäri suhtes kohaldatavale menetlusele võib Euroopa Kohus nimetada ametisse ühe või mitu asekohtusekretäri, kes abistavad kohtusekretäri ja täidavad tema ametiülesandeid käesoleva kodukorra artiklis 15 nimetatud kohtusekretäri ametijuhendis ette nähtud ulatuses.

Artikkel 14

Kohtusekretäri ja asekohtusekretäride äraolekul või kui neil esineb takistus või kui nende ametikohad on täitmata, nimetab president kohtusekretäri ülesandeid ajutiselt täitma ametniku või muu teenistuja.

Artikkel 15

Euroopa Kohus võtab presidendi ettepanekul vastu kohtusekretäri ametijuhendi.

Artikkel 16

1. Kohtukantseleis hoitakse kohtusekretäri vastutusel Euroopa Kohtu presidendi poolt parafeeritud registrit, kuhu kantakse kõik menetlusdokumendid ning neile lisatud kirjalikud tõendid ja dokumendid nende esitamise järjekorras.

2. Kohtusekretär teeb registrisse kandmise märke dokumendi originaalile ja poole taotlusel tema selleks esitatud ärakirjadele.

3. Registrikanded ja eelnevas lõikes nimetatud märked on autentsed.

4. Registri pidamise eeskirjad sätestatakse käesoleva kodukorra artiklis 15 nimetatud kohtusekretäri ametijuhendis.

5. Huvitatud isikud võivad tutvuda registriga kohtukantseleis ja saada tasu eest ärakirju või väljavõtteid vastavalt tasumääradele, mille kohtusekretäri ettepanekul kinnitab Euroopa Kohus.

Kohtuasja pool võib vastavalt kohtukantselei tasumääradele saada ka menetlusdokumentide ärakirju ning kohtuotsuste ja määruste kinnitatud ärakirju.

6. *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatakse teatis, milles esitatakse hagiavalduse registrisse kandmise kuupäev, poolte nimed ja aadressid, hagi ese, hagi nõuded ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest ning peamistest argumentidest.

7. Kui nõukogu või komisjon ei ole kohtuasja pool, saadab Euroopa Kohus talle hagiavalduse ja kostja vastuse ärakirjad ilma lisadeta, et nõukogu või komisjon saaks hinnata, kas taotletakse tema õigusakti kohaldamata jätmist EÜ asutamislepingu artikli 241 või Euratomi asutamislepingu artikli 156 alusel. Hagiavalduse ja kostja vastuse ärakirjad saadetakse ka Euroopa Parlamendile, et ta saaks hinnata, kas taotletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastuvõetud õigusakti kohaldamata jätmist EÜ asutamislepingu artikli 241 alusel.

Artikkel 17

1. Kohtusekretär vastutab presidendi järelevalve all kõigi dokumentide vastuvõtmise, edastamise ja säilitamise ning käesoleva kodukorraga ettenähtud kättetoimetamise korraldamise eest.

2. Kohtusekretär abistab Euroopa Kohut, presidenti, kodade esimehi ja kohtunikke kõigi nende ametikohustuste täitmisel.

Artikkel 18

Kohtusekretär on pitsatihoidja. Ta vastutab arhiivi ja Euroopa Kohtu väljaannete eest.

Artikkel 19

Võttes arvesse käesoleva kodukorra artikleid 4 ja 27, osaleb kohtusekretär Euroopa Kohtu ja kodade istungitel.

2. jagu

Euroopa Kohtu talitused

Artikkel 20

1. Euroopa Kohtu ametnikud ja muud teenistujad nimetatakse ametisse personalieeskirjade sätete kohaselt.

2. Ametnik annab enne oma kohustuste täitmisele asumist Euroopa Kohtu presidendi ees kohtusekretäri juuresolekul järgmise vande:

"Tõotan täita mulle Euroopa Ühenduste Kohtu antud ülesandeid lojaalselt, diskreetselt ja kohusetundlikult."

Artikkel 21

Euroopa Kohus kehtestab kohtusekretäri ettepanekul oma talituste struktuuri ja selle muudatused.

Artikkel 22

Euroopa Kohus moodustab tõlketalituse, mis komplekteeritakse piisava juriidilise väljaõppega ja mitut Euroopa Kohtu ametlikku keelt tundvatest asjatundjatest.

Artikkel 23

Kohtusekretär vastutab presidendi järelevalve all ja haldusametniku kaasabil Euroopa Kohtu halduse, finantsjuhtimise ja raamatupidamise eest.

4. peatükk

KAASETTEKANDJAD

Artikkel 24

1. Euroopa Kohus teeb põhikirja artikli 13 kohaselt ettepaneku kaasettekandjate ametisse nimetamiseks, kui ta leiab, et menetluses olevate kohtuasjade läbivaatamine ja nendega seotud menetlustoimingud seda nõuavad.

2. Kaasettekandjate ülesandeks on eelkõige:

— abistada presidenti seoses ajutiste meetmete kohaldamise taotlustega,

— abistada ettekandja-kohtunikke nende töös.

3. Oma ülesannete täitmisel vastutavad kaasettekandjad vastavalt Euroopa Kohtu presidendi, koja esimehe või ettekandja-kohtuniku ees.

4. Enne oma kohustuste täitmisele asumist annab kaasettekandja Euroopa Kohtu ees käesoleva kodukorra artiklis 3 sätestatud vande.

5. peatükk

EUROOPA KOHTU TÖÖKORRALDUS

Artikkel 25

1. Suurkoja ja täiskogu istungite kuupäevad ja kellaajad määrab president.

2. Kolmest ja viiest kohtunikust koosneva koja istungite kuupäevad ja kellaajad määrab koja esimees.

3. Euroopa Kohus võib pidada ühe või mitu istungit väljaspool oma asukohta.

Artikkel 26

1. Kui mõne kohtuniku äraoleku tõttu või seetõttu, et tal esineb takistus, on kohtunikke paarisarv, ei osale nõupidamisel käesoleva kodukorra artikli 6 tähenduses kõige noorem kohtunik, välja arvatud juhul, kui ta on ettekandja-kohtunik. Sellisel juhul ei osale nõupidamisel talle järjestuselt eelnev kohtunik.

2. Kui pärast suurkoja või täiskogu kokkukutsumist selgub, et põhikirja artikli 17 kolmandas või neljandas lõigus sätestatud kvoorumit ei ole koos, lükkab president istungi edasi kuni kvoorumi saavutamiseni.

3. Kui kolmest või viiest kohtunikust koosnevas kojas ei ole põhikirja artikli 17 teises lõigus sätestatud kvoorumit koos ja kohtunikke, kellel esineb takistus, ei saa artikli 11e kohaselt asendada, teavitab koja esimees sellest Euroopa Kohtu presidenti, kes määrab koja koosseisu täiendamiseks vajaliku kohtuniku.

Artikkel 27

1. Euroopa Kohtu nõupidamised on kinnised.

2. Nõupidamistel võivad osaleda üksnes suulisel menetlusel osalenud kohtunikud ja kohtuasja ettevalmistamisel osalenud kaasettekandja.

3. Iga nõupidamisel osalev kohtunik avaldab oma arvamuse ja põhjendab seda.

4. Iga kohtunik võib taotleda, et Euroopa Kohus võtaks seisukoha küsimuses, mille ta on sõnastanud tema enda valitud keeles ja esitanud kohtule kirjalikult enne hääletamist.

5. Euroopa Kohtu otsuse määravad järeldused, millega kohtunike enamus pärast lõpparutelu nõustub. Hääletatakse käesoleva kodukorra artiklis 6 sätestatud järjestusele vastupidises järjekorras.

6. Erimeelsused küsimuste sisu, sõnastuse või järjekorra üle või seoses hääletustulemuste tõlgendamisega lahendab Euroopa Kohus otsusega.

7. Halldusküsimusi arutaval Euroopa Kohtu nõupidamisel osalevad hääleõigusega ka kohtujuristid. Kohtusekretär viibib kohal, kui Euroopa Kohus ei otsusta teisiti.

8. Kui Euroopa Kohtu istung toimub ilma kohtusekretäri kohalolekuta, teeb kohus protokolli koostamise vajadusel ülesandeks käesoleva kodukorra artikli 6 tähenduses kõige nooremale kohtunikule. Protokollile kirjutavad alla president ja nimetatud kohtunik.

Artikkel 28

1. Kui Euroopa Kohtu eriotsusega ei määrata teisiti, on kohtu puhkus järgmisel ajal:

— 18. detsembrist 10. jaanuarini,

— ülestõusmispühale eelnevast pühapäevast ülestõusmispühale järgneva teise pühapäevani,

— 15. juulist 15. septembrini.

Euroopa Kohtu puhkuse ajal täidab presidendi kohustusi kohtu asukohas kas president ise, hoides ühendust kohtusekretäriga, või koja esimees või mõni teine kohtunik, kelle president on oma asendajaks nimetanud.

2. Kiireloomulistel asjaoludel võib president kutsuda kohtunikud ja kohtujuristid kokku kohtu puhkuse ajal.

3. Euroopa Kohus järgib oma asukohariigi ametlikke puhkepäevi.

4. Euroopa Kohus võib põhjendatud juhtudel anda kohtunikele ja kohtujuristidele ametipuhkust.

6. peatükk

KEELED

Artikkel 29

1. Kohtumenetluse keeled on eesti, hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keel.

2. Kohtumenetluse keele valib hageja, välja arvatud järgmistel juhtudel:

a) kui kostjaks on liikmesriik või füüsiline isik, kellel on liikmesriigi kodakondsus, või juriidiline isik, kelle asukoht on liikmesriigis, on kohtumenetluse keeleks kõnealuse riigi riigikeel. Kui kõnealuses riigis on mitu riigikeelt, võib hageja valida nendest sobiva keele;

b) poolte ühisel taotlusel võib lubada kogu menetluse vältel või osaliselt kasutada muud lõikes 1 nimetatud keelt;

c) erandina punktidest a ja b võib ühe poole taotlusel lubada pärast vastaspoole ja kohtujuristi ärakuulamist kasutada kogu menetluse vältel või osaliselt kohtumenetluse keelena muud lõikes 1 nimetatud keelt; sellist taotlust ei või esitada Euroopa ühenduste institutsioon.

Käesoleva kodukorra artiklis 103 sätestatud kohtuasjade puhul on kohtumenetluse keeleks kohtuasja Euroopa Kohtule edastanud siseriikliku kohtu keel. Põhikohtuasja poole nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral võib lubada pärast põhikohtuasja vastaspoole ja kohtujuristi ärakuulamist kasutada suulises menetluses muud lõikes 1 nimetatud keelt.

Eespool nimetatud taotluse lahendab president; president võib anda taotluse lahendamiseks Euroopa Kohtule, ning peab selle andma lahendamiseks Euroopa Kohtule, kui ta soovib taotluse rahuldada ilma poolte nõusolekuta.

3. Kohtumenetluse keelt kasutatakse eelkõige poolte kirjalikes ja suulistes avaldustes ning neile lisatud dokumentides, samuti Euroopa Kohtu protokollides ja kohtuotsustes.

Kõigile dokumentidele, mis on esitatud muus keeles kui kohtumenetluse keel, peab olema lisatud tõlge kohtumenetluse keelde.

Mahukate dokumentide puhul võib esitada tõlkeid väljavõtetest. Euroopa Kohus võib siiski omal algatusel või poole taotlusel alati nõuda ulatuslikumat või täielikku tõlget.

Erandina eespool toodud sätetest on liikmesriigil õigus kasutada oma riigi riigikeelt Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevas kohtuasjas menetlusse astumisel või osaledes artiklis 103 nimetatud

eelotsusemenetlustes. Käesolevat sätet kohaldatakse nii kirjalike dokumentide kui ka suuliste pöördumiste suhtes. Kohtusekretär korraldab mõlemal juhul tõlkimise kohtumenetluse keelde.

Riikidele, kes ei ole liikmesriigid, kuid on EMP lepingu osalisriigid, ja EFTA järelevalveametile võib anda loa kasutada lisaks kohtumenetluse keelele ühte lõikes 1 nimetatud keeltest, kui need riigid astuvad Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevas kohtuasjas menetlusse või osalevad põhikirja artiklis 23 sätestatud eelotsusemenetlustes. Käesolevat sätet kohaldatakse nii kirjalike dokumentide kui ka suuliste pöördumiste suhtes. Kohtusekretär korraldab mõlemal juhul tõlkimise kohtumenetluse keelde.

Kolmandatele riikidele, kes osalevad eelotsusemenetluses vastavalt põhikirja artikli 23 neljanda lõigu sätetele, võib anda loa kasutada lisaks kohtumenetluse keelele ühte lõikes 1 nimetatud keeltest. Käesolevat sätet kohaldatakse nii kirjalike dokumentide kui ka suuliste pöördumiste suhtes. Kohtusekretär korraldab mõlemal juhul tõlkimise kohtumenetluse keelde.

4. Kui tunnistaja või ekspert teatab, et ta ei ole võimeline end piisavalt väljendama üheski käesoleva artikli lõikes 1 märgitud keeles, võib Euroopa Kohus anda talle loa ütluste andmiseks muus keeles. Kohtusekretär korraldab tõlkimise kohtumenetluse keelde.

5. Euroopa Kohtu president ja kodade esimehed võivad suulises menetluses, ettekandja-kohtunik oma esialgses ettekandes ja kohtuistungi ettekandes, kohtunikud ja kohtujuristid küsimuste esitamisel ja kohtujuristid oma ettepaneku esitamisel kasutada peale kohtumenetluse keele ühte käesoleva artikli lõikes 1 märgitud keeltest. Kohtusekretär korraldab tõlkimise kohtumenetluse keelde.

Artikkel 30

1. Kohtusekretär korraldab kohtuniku, kohtujuristi või poole taotlusel Euroopa Kohtu menetluse käigus suuliselt või kirjalikult esitatu tõlkimise keeltesse, mille taotleja valib artikli 29 lõikes 1 märgitud keelte seast.

2. Kohtu väljaanded avaldatakse nõukogu määruse nr 1 artiklis 1 märgitud keeltes.

Artikkel 31

Kohtumenetluse keeles või muus käesoleva kodukorra artikli 29 alusel lubatud keeles koostatud dokumentide tekstid on autentsed.

7. peatükk

ESINDAJATE, NÕUSTAJATE JA ADVOKAATIDE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

Artikkel 32

1. Esindajatel, nõustajatel ja advokaatidel, kes esinevad Euroopa Kohtus või muus kohtus, kellele Euroopa Kohus on esitanud õigusabitaotluse, on puutumatus seoses nende suuliste või kirjalike avaldustega kohtuasja või poolte kohta.

2. Esindajatel, nõustajatel ja advokaatidel on järgmised täiendavad privileegid ja soodustused:

a) menetlusega seotud tõendeid ja dokumente ei või läbi otsida ega ära võtta. Vaidluse korral võib tolliametnik või politsei nimetatud tõendid ja dokumendid pitseerida, mis seejärel edastatakse viivitamata Euroopa Kohtule läbivaatamiseks kohtusekretäri ja asjaomase isiku juuresolekul;

b) esindajatel, nõustajatel ja advokaatidel on õigus saada valuutat sellises väärtuses, mis on vajalik nende tööülesannete täitmiseks;

c) esindajatel, nõustajatel ja advokaatidel on õigus seoses tööülesannete täitmisega takistusteta reisida.

Artikkel 33

Artiklis 32 nimetatud privileegide, puutumatuse ja soodustuste saamiseks tõendavad selleks õigustatud isikud oma staatust järgmiselt:

a) esindajad esitavad ametliku dokumendi, mille on välja andnud nende volitaja, ning edastavad selle ärakirja viivitamatult kohtusekretärile;

b) nõustajad ja advokaadid esitavad kohtusekretäri allkirjaga tõendi. Tõend kehtib kindlaksmääratud tähtaja jooksul, mida võib pikendada või lühendada vastavalt menetluse kestusele.

Artikkel 34

Käesoleva kodukorra artiklis 32 nimetatud privileege, puutumatust ja soodustusi võimaldatakse eranditult menetluse huvides.

Euroopa Kohus võib puutumatuse ära võtta, kui ta leiab, et sellega ei takistata menetluse nõuetekohast kulgu.

Artikkel 35

1. Kui nõustaja või advokaadi käitumine Euroopa Kohtu, kohtuniku, kohtujuristi või kohtusekretäri suhtes on kokkusobimatu Euroopa Kohtu väärikusega või kui ta ei kasuta oma õigusi vastavalt ettenähtud otstarbele, võidakse ta igal ajal pärast kohtujuristi ärakuulamist kohtu määrusega menetlusest kõrvaldada, andes asjaomasele isikule võimaluse end kaitsta.

Määrus kuulub viivitamatule täitmisele.

2. Kui nõustaja või advokaat on menetlusest kõrvaldatud, peatatakse menetlus presidendi määratud ajaks, et võimaldada asjaomasel poolel määrata uus nõustaja või advokaat.

3. Käesoleva artikli alusel tehtud otsused võidakse tühistada.

Artikkel 36

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse ülikooli õppejõudude suhtes, kellel on põhikirja artikli 19 kohaselt õigus olla esindajaks Euroopa Kohtus.

II JAOTIS

MENETLUS

1. peatükk

KIRJALIK MENETLUS

Artikkel 37

1. Iga menetlusdokumendi originaalile peab olema alla kirjutanud poole esindaja või advokaat.

Menetlusdokument koos kõigi selles märgitud lisadega esitatakse koos viie ärakirjaga Euroopa Kohtule ning lisaks üks ärakiri igale poolele. Ärakirja õigsust tõestab selle esitanud pool.

2. Institutsioonid esitavad Euroopa Kohtu kehtestatud tähtaja jooksul lisaks kõigi menetlusdokumentide tõlked muudesse nõukogu määruse nr 1 artiklis 1 märgitud keeltesse. Sel juhul kohaldatakse käesoleva artikli lõike 1 teist lõiku.

3. Igale menetlusdokumendile märgitakse kuupäev. Menetlustähtaegade arvutamisel lähtutakse üksnes kohtukantseleisse esitamise kuupäevast.

4. Igale menetlusdokumendile lisatakse kaust, mis sisaldab menetlusdokumendis viidatud kirjalikke tõendeid ja dokumente ning nimekirja nendest tõenditest ja dokumentidest.

5. Kui menetlusdokumendile on tõendi või dokumendi mahu tõttu lisatud üksnes selle väljavõte, esitatakse tõend või dokument tervikuna või selle täielik ärakiri kohtukantseleile.

6. Ilma et see piiraks lõigete 1–5 kohaldamist, loetakse menetlustähtaegade järgimise üle otsustamisel menetlusdokumendi esitamiskuupäevaks kuupäeva, mil menetlusdokumendi allkirjastatud originaali ärakiri koos lõikes 4 märgitud dokumentide nimekirjaga jõuab Euroopa Kohtu käsutuses oleva faksi või muu tehnilise sidevahendi teel kohtukantseleisse, tingimusel et hiljemalt kümne päeva pärast esitatakse kohtukantseleisse menetlusdokumendi allkirjastatud originaal koos lõike 1 teises lõigus nimetatud lisade ja ärakirjadega.

Artikkel 38

1. Põhikirja artiklis 21 nimetatud hagiavalduses tuleb märkida:

a) hageja nimi ja aadress;

b) isiku nimi, kelle vastu hagi esitatakse;

c) hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest;

d) hageja nõuded;

e) tõendid, juhul kui neid esitatakse.

2. Hagiavalduses märgitakse Euroopa Kohtu asukohas olev kohtudokumentide kättetoimetamise aadress. Hagiavalduses märgitakse ka isiku nimi, keda on volitatud ja kes on nõustunud kõiki kohtudokumente vastu võtma.

Lisaks esimeses lõigus nimetatud kohtudokumentide kättetoimetamise aadressile või selle asemel võib hagiavalduses märkida, et advokaat või esindaja nõustub dokumentide kättetoimetamisega faksi või muu tehnilise sidevahendi teel.

Kui hagiavaldus ei vasta käesoleva artikli esimeses ja teises lõigus esitatud nõuetele, toimetatakse kuni nende nõuete täitmiseni asjaomasele poolele kõik menetlusega seotud dokumendid kätte tema esindajale või advokaadile adresseeritud tähtkirjaga. Erandina artikli 79 lõikest 1 loetakse kättetoimetamine nõuetekohaselt sooritatuks, kui tähtkiri postitatakse Euroopa Kohtu asukoha postkontoris.

3. Poolt abistav või esindav advokaat peab kohtukantseleile esitama tõendi, mis näitab, et tal on õigus esineda liikmesriigi või muu EMP lepingu osalisriigi kohtus.

4. Vajadusel lisatakse hagiavaldusele põhikirja artikli 21 teises lõigus nimetatud dokumendid.

5. Kui hageja on eraõiguslik juriidiline isik, lisab ta hagiavaldusele:

a) oma põhikirja või äsjase väljavõtte äriregistrist või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrist või juriidilise isiku olemasolu tõendava muu dokumendi;

b) tõendi selle kohta, et hageja advokaadile on nõuetekohaselt andnud volitused selleks õigustatud isik.

6. EÜ asutamislepingu artiklite 238 ja 239 ning Euratomi asutamislepingu artiklite 153 ja 154 alusel esitatud hagiavaldusele lisatakse ärakiri ühenduste poolt või nimel sõlmitud era- või avalikõiguslikus lepingus sisalduvast vahekohtuklauslist või asjaomaste liikmesriikide vahel sõlmitud erikokkuleppest.

7. Kui hagiavaldus ei vasta käesoleva artikli lõigetes 3–6 sätestatud nõuetele, määrab kohtusekretär hagejale mõistliku tähtaja puuduste kõrvaldamiseks või puuduvate dokumentide esitamiseks. Kui hageja ei kõrvalda puudusi või ei esita nõutud dokumente ettenähtud tähtaja jooksul, otsustab Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist, kas nende tingimuste täitmata jätmine

muudab hagiavalduse vorminõuete mittetäitmise tõttu vastuvõetamatuks.

Artikkel 39

Hagiavaldus toimetatakse kostjale kätte. Artikli 38 lõikes 7 nimetatud juhtudel toimub kättetoimetamine kohe, kui hagiavalduse puudused on kõrvaldatud või kui Euroopa Kohus on selle hoolimata vorminõuete täitmata jätmisest tunnistanud vastuvõetavaks.

Artikkel 40

1. Ühe kuu jooksul hagiavalduse kättetoimetamisest arvates esitab kostja vastuse, milles tuleb märkida:

a) kostja nimi ja aadress;

b) faktilised ja õiguslikud argumendid;

c) kostja nõuded;

d) tõendid.

Kostja vastuse suhtes kohaldatakse käesoleva kodukorra artikli 38 lõigete 2–5 sätteid.

2. President võib lõikes 1 nimetatud tähtaega kostja põhjendatud taotlusel pikendada.

Artikkel 41

1. Hagiavaldust ja kostja vastust võib täiendada hageja repliigi ja kostja vasturepliigiga.

2. President määrab nende menetlusdokumentide esitamise tähtajad.

Artikkel 42

1. Pooled võivad repliigis ja vasturepliigis esitada oma argumentide kinnitamiseks täiendavaid tõendeid. Pooled peavad tõendite hilist esitamist põhjendama.

2. Menetluse käigus ei või esitada uusi väiteid, kui need ei tugine faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

Kui menetluse käigus esitab üks pool eelmises lõigus nimetatud uue väite, võib president ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal ja pärast kohtujuristi ärakuulamist määrata teisele poolele tähtaja sellele väitele vastamiseks ka pärast menetlustähtaegade möödumist.

Otsus väite vastuvõetavuse kohta tehakse lõplikus kohtuotsuses.

Artikkel 43

Euroopa Kohtu president võib pärast poolte ärakuulamist ja kui kohtujurist on artikli 10 lõike 2 alusel juba määratud, siis ka kohtujuristi ärakuulamist igal ajal määrata, et kirjaliku või suulise menetluse või lõpliku kohtuotsuse huvides liidetakse üksteisega seotud sama esemega kohtuasjad. Ta võib need kohtuasjad hiljem uuesti eraldada. President võib anda need küsimused lahendamiseks Euroopa Kohtule.

1.a peatükk

ESIALGNE ETTEKANNE JA KOHTUKOOSSEISU MÄÄRAMINE

Artikkel 44

1. Euroopa Kohtu president määrab kindlaks kuupäeva, mil ettekandja-kohtunik esitab kohtu üldkoosolekul oma esialgse ettekande, mis toimub vastavalt kas:

a) pärast vasturepliigi esitamist;

b) kui repliiki või vasturepliiki ei ole artikli 41 lõike 2 kohaselt määratud tähtaja jooksul esitatud;

c) kui pool on loobunud oma repliigi või vasturepliigi esitamise õigusest või

d) artiklis 62a sätestatud kiirendatud menetluse kohaldamise korral, kui president määrab kindlaks kohtuistungi kuupäeva.

2. Esialgne ettekanne sisaldab ettepanekuid selle kohta, kas on vaja läbi viia menetlustoiminguid või võtta muid ettevalmistavaid meetmeid ning millisele kohtukoosseisule tuleks kohtuasi määrata. Vajadusel sisaldab esialgne ettekanne ka ettekandja-kohtuniku ettepanekut lahendada asi kohtuistungita vastavalt artiklile 44a või kohtujuristi ettepanekuta vastavalt põhikirja artikli 20 viiendale lõigule.

Euroopa Kohus otsustab pärast kohtujuristi ärakuulamist, millised meetmed ettekandja-kohtuniku ettepanekul võtta.

3. Euroopa Kohus määrab kolmest või viiest kohtunikust koosnevale kojale iga talle esitatud kohtuasja, mille keerukus või tähtsus või erilised asjaolud ei nõua selle määramist suurkojale.

Kohtuasja ei või määrata kolmest või viiest kohtunikust koosnevale kojale juhul, kui pooleks olev liikmesriik või ühenduste institutsioon on taotlenud kohtuasja läbivaatamist suurkojas. Käesolevas sättes tähendab "pool" iga liikmesriiki või institutsiooni, kes on menetluse pool või menetlusse astuja või kes on esitanud kirjalikud märkused artiklis 103 nimetatud eelotsusemenetluses. Käesolevas lõigus märgitud taotlust ei saa esitada ühenduste ja nende teenistujate vahelistes vaidlustes.

Euroopa Kohus menetleb kohtuasja täiskoguna, kui see on talle esitatud põhikirja artikli 16 neljandas lõigus nimetatud sätete kohaselt. Euroopa Kohus võib saata kohtuasja täiskogule, kui ta põhikirja artikli 16 viienda lõigu kohaselt leiab, et kohtuasi on eriliselt tähtis.

4. Kohtukoosseis, kellele kohtuasi on määratud, võib igas menetluse staadiumis anda asja tagasi Euroopa Kohtule, et see määraks asja läbivaatamiseks suuremale kohtukoosseisule.

5. Kui menetlustoiming on määratud ja kohtukoosseis ei asu seda ise teostama, võib ta selle teha ülesandeks käesoleva kodukorra artikli 9 lõikes 2 märgitud kojale.

Kui suulist menetlust alustatakse ilma menetlustoiminguteta, määrab kohtukoosseisu esimees kindlaks menetluse alguskuupäeva.

Artikkel 44a

Menetlus Euroopa Kohtus hõlmab ka suulise osa, kui käesoleva kodukorra erisätetega ei ole ette nähtud teisiti. Pärast artikli 40 lõikes 1 ja vajadusel artikli 41 lõikes 1 märgitud menetlusdokumentide esitamist ja kui kumbki pool ei ole esitanud taotlust, milles põhjendab oma ärakuulamise vajadust, võib Euroopa Kohus ettekandja-kohtuniku ettekande alusel ja pärast kohtujuristi ärakuulamist otsustada lahendada asi suulise menetluseta. Taotlus esitatakse ühe kuu jooksul alates poolele kirjaliku menetluse lõpetamise kohta teatise kättetoimetamisest. President võib seda tähtaega pikendada.

2. peatükk

MENETLUSTOIMINGUD JA ETTEVALMISTAVAD MEETMED

1. jagu

Menetlustoimingud

Artikkel 45

1. Pärast kohtujuristi ärakuulamist otsustab Euroopa Kohus määrusega vajalikud menetlustoimingud, nimetades tõendamist vajavad asjaolud. Enne kui kohus otsustab lõike 2 punktides c, d ja e loetletud menetlustoimingute üle, kuulatakse ära pooled.

Kohtumäärus toimetatakse pooltele kätte.

2. Ilma et see piiraks põhikirja artiklite 24 ja 25 kohaldamist, võidakse teostada järgmisi menetlustoiminguid:

a) poolte isiklik kohalekutsumine;

b) nõue informatsiooni ja dokumentide esitamiseks;

c) tunnistajate ärakuulamine;

d) ekspertiis;

e) sündmuskoha vaatlus.

3. Euroopa Kohus võib teostada menetlustoiminguid ise või teha selle ülesandeks ettekandja-kohtunikule.

Menetlustoimingute teostamisel osaleb ka kohtujurist.

4. Vastutõendi esitamine ja varem esitatud tõendite täiendamine on lubatud.

Artikkel 46

1. Menetlustoimingute eest vastutav koda täidab Euroopa Kohtule käesoleva kodukorra artiklitega 45 ja 47–53 antud volitusi; Euroopa Kohtu presidendile antud volitusi täidab koja esimees.

2. Kohtuasja menetlemisele kojas kohaldatakse käesoleva kodukorra artikleid 56 ja 57.

3. Pooltel on õigus osaleda menetlustoimingute teostamisel.

2. jagu

Tunnistajate ja ekspertide kohtusse kutsumine ja ärakuulamine

Artikkel 47

1. Euroopa Kohus võib pärast kohtujuristi ärakuulamist omal algatusel või poole taotlusel nõuda mõne asjaolu tõendamist tunnistaja ütlustega. Tõendamist vajavad asjaolud määratakse kindlaks Euroopa Kohtu määrusega.

Euroopa Kohus võib tunnistaja kohtusse kutsuda kas omal algatusel või poole või kohtujuristi taotlusel.

Poole taotluses tunnistaja ärakuulamiseks näidatakse täpselt, milliste asjaoludega seoses ja millistel põhjustel on vaja tunnistaja ära kuulata.

2. Tunnistaja, kelle ärakuulamist peetakse vajalikuks, kutsutakse kohtusse määrusega, milles märgitakse:

a) tunnistaja perekonnanimi, eesnimed, amet ja elukoht;

b) faktilised asjaolud, mille kohta hakatakse tunnistajat ära kuulama;

c) vajadusel Euroopa Kohtu kehtestatud eeskirjad tunnistaja kulude hüvitamise kohta ning karistused, mida kohaldatakse kohtusse ilmumata jäänud tunnistajate suhtes.

Kohtumäärus toimetatakse pooltele ja tunnistajale kätte.

3. Euroopa Kohus võib poole taotlusel ärakuulatava tunnistaja kohtusse kutsumise tingimuseks seada piisava rahasumma deponeerimise Euroopa Kohtu kassasse, et tagada eeldatavate kulude katmine; summa suuruse määrab Euroopa Kohus.

Euroopa Kohtu enda algatusel kohtusse kutsutud tunnistaja ärakuulamise kulud kaetakse Euroopa Kohtu kassast.

4. Pärast tunnistaja isikuandmete kontrollimist teatab president tunnistajale, et tal tuleb kinnitada oma ütluste õigsust käesolevas kodukorras sätestatud viisil.

Tunnistaja kuulab ära Euroopa Kohus, kutsudes pooled ütluste andmisel osalema. President võib pärast tunnistaja ütluste andmist, poole taotlusel või omal algatusel esitada tunnistajale küsimusi.

Samasugune õigus on teistel kohtunikel ja kohtujuristil.

Presidendi loal võivad poolte esindajad tunnistajale küsimusi esitada.

5. Pärast ütluste andmist annab tunnistaja järgmise vande:

"Vannun, et olen rääkinud tõtt, kogu tõe ja ainult tõtt."

Euroopa Kohus võib pärast poolte ärakuulamist vabastada tunnistaja vande andmisest.

6. Kohtusekretär koostab protokolli, mis kajastab tunnistaja ütlusi.

Protokollile kirjutavad alla president või tunnistaja ärakuulamise eest vastutav ettekandja-kohtunik ning kohtusekretär. Enne protokollile allakirjutamist tuleb tunnistajale anda võimalus kontrollida protokolli sisu ja sellele alla kirjutada.

Protokoll on autentne dokument.

Artikkel 48

1. Kohtusse nõuetekohaselt kutsutud tunnistajad on kohustatud kohtukutse peale kohale ilmuma ja kohtuistungil osalema.

2. Kui kohtusse nõuetekohaselt kutsutud tunnistaja Euroopa Kohtu ette ei ilmu, võib kohus määrata talle rahatrahvi, mille ülemmäär on 5 000 eurot, ([1]) ja kutsuda tunnistaja uuesti kohtusse tema enda kulul.

Sama karistust võib kohaldada tunnistajale, kes ilma mõjuva põhjuseta keeldub andmast ütlusi või vannet või sellega samaväärset pühalikku tõotust.

3. Tunnistajale määratud rahatrahvi võib tühistada, kui ta esitab Euroopa Kohtule mõjuva põhjuse. Tunnistaja taotlusel võib rahatrahvi vähendada, kui ta tõendab, et see on tema sissetulekutega võrreldes ebaproportsionaalne.

4. Käesoleva artikli alusel määratud karistused või meetmed pööratakse täitmisele EÜ asutamislepingu artiklite 244 ja 256 ning Euratomi asutamislepingu artiklite 159 ja 164 kohaselt.

Artikkel 49

1. Euroopa Kohus võib anda määruse ekspertiisi tegemiseks. Eksperdi nimetamise määruses määratakse kindlaks tema ülesanne ja eksperdiarvamuse esitamise tähtaeg.

2. Ekspert saab määruse ärakirja koos kõigi ülesande täitmiseks vajalike dokumentidega. Eksperdi tegevust kontrollib ettekandja-kohtunik, kes võib osaleda ekspertiisitoimingute teostamisel ja keda teavitatakse eksperdi ülesannete täitmise käigust.

Euroopa Kohus võib pooltelt või ühelt neist nõuda ekspertiisikulude katmiseks vajaliku rahasumma deponeerimist.

3. Eksperdi taotlusel võib Euroopa Kohus määrata tunnistaja ärakuulamise, mis toimub käesoleva kodukorra artikli 47 kohaselt.

4. Ekspert võib avaldada arvamust üksnes talle esitatud asjaolude kohta.

5. Pärast eksperdiarvamuse esitamist võib Euroopa Kohus anda määruse eksperdi ärakuulamiseks, kutsudes pooled ärakuulamisel osalema.

Presidendi loal võivad poolte esindajad eksperdile küsimusi esitada.

6. Pärast eksperdiarvamuse esitamist annab ekspert Euroopa Kohtu ees järgmise vande:

> "Vannun, et olen täitnud oma ülesande kohusetundlikult ja erapooletult."

Euroopa Kohus võib pärast poolte ärakuulamist vabastada eksperdi vande andmisest.

Artikkel 50

1. Kui üks pooltest nõuab tunnistaja või eksperdi taandamist tema ebapädevuse või ebasobivuse tõttu või muul põhjusel või kui tunnistaja või ekspert keeldub andmast ütlusi või vannet või sellega samaväärset pühalikku tõotust, lahendab küsimuse Euroopa Kohus.

2. Tunnistaja või eksperdi taandamist saab taotleda kahe nädala jooksul alates tunnistaja kohtusse kutsumise või eksperdi nimetamise määruse kättetoimetamisest, nimetades taotluses ära taandamise alused ja esitatavad tõendid.

Artikkel 51

1. Tunnistajal ja eksperdil on õigus saada reisi- ja elamiskulude hüvitist. Euroopa Kohtu kassast võib teha ettemakse nende kulude katmiseks.

2. Tunnistajal on õigus hüvitisele saamata jäänud töötasu eest ja eksperdil on õigus töötasule. Euroopa Kohtu kassast makstakse tunnistajale ja eksperdile hüvitised ja tasud välja pärast seda, kui nad on oma kohustused ja ülesanded täitnud.

Artikkel 52

Käesoleva kodukorra artiklis 125 viidatud lisasätetega kindlaksmääratud tingimustel võib Euroopa Kohus poole taotlusel või omal algatusel esitada õigusabitaotluse tunnistaja või eksperdi ärakuulamiseks.

Artikkel 53

1. Kohtusekretär koostab igal kohtuistungil protokolli; protokollile kirjutavad alla president ja kohtusekretär. Protokoll on autentne dokument.

2. Pooled võivad tutvuda protokollide ja eksperdiarvamustega kohtukantseleis ning saada nendest omal kulul ärakirju.

3. jagu

Menetlustoimingute lõpetamine

Artikkel 54

Kui Euroopa Kohus ei määra pooltele tähtaega kirjalike märkuste esitamiseks, määrab president pärast menetlustoimingute lõpetamist suulise menetluse alustamise kuupäeva.

Kui kirjalike märkuste esitamiseks on määratud tähtaeg, määrab president suulise menetluse alustamise kuupäeva pärast nimetatud tähtaja möödumist.

4. jagu

Ettevalmistavad meetmed

Artikkel 54a

Ettekandja-kohtunik ja kohtujurist võivad nõuda, et pooled esitaksid kindlaksmääratud tähtaja jooksul kogu faktiliste asjaoludega seotud informatsiooni ja kõik dokumendid või muud üksikasjad, mida nad peavad asjakohaseks. Saadud vastused ja dokumendid edastatakse teistele pooltele.

([1]) Vt nõukogu määruse (EÜ) nr 1103/97 artikkel 2 (EÜT L 162, 19.6.1997, lk 1).

3. peatükk

SUULINE MENETLUS

Artikkel 55

1. Euroopa Kohus menetleb kohtuasju menetlustoimingute lõpetamise järjekorras, kui käesoleva kodukorra artiklist 85 ei tulene teisiti. Kui mitme kohtuasja menetlustoimingud lõpetatakse samal ajal, määratakse nende menetlemise järjekord hagiavalduste registrisse kandmise kuupäeva alusel.

2. President võib eriliste asjaolude esinemisel otsustada kohtuasja menetleda eelisjärjekorras.

President võib eriliste asjaolude esinemisel ning pärast poolte ja kohtujuristi ärakuulamist omal algatusel või poole taotlusel lükata kohtuasja arutamise hilisemale kuupäevale. Kui pooled ühiselt taotlevad kohtuasja arutamise edasilükkamist, võib president selle taotluse rahuldada.

Artikkel 56

1. Kohtuistungi avab ja seda juhib president, kes vastutab kohtuistungi nõuetekohase läbiviimise eest.

2. Kinniseks kuulutatud kohtuistungi sisu ei avalikustata.

Artikkel 57

President võib kohtuistungi käigus esitada küsimusi poolte esindajatele, nõustajatele või advokaatidele.

Samasugune õigus on teistel kohtunikel ja kohtujuristil.

Artikkel 58

Pooled võivad Euroopa Kohtus esineda üksnes esindaja, nõustaja või advokaadi kaudu.

Artikkel 59

1. Kohtujurist esitab oma põhjendatud ettepaneku suuliselt enne suulise menetluse lõppu.

2. Pärast kohtujuristi ettepaneku esitamist kuulutab president suulise menetluse lõppenuks.

Artikkel 60

Euroopa Kohus võib artikli 45 lõike 1 kohaselt igal ajal pärast kohtujuristi ärakuulamist määrata menetlustoimingu või varasema menetlustoimingu kordamise või täiendamise. Euroopa Kohus võib anda menetlustoimingute tegemise ülesandeks kojale või ettekandja-kohtunikule.

Artikkel 61

Euroopa Kohus võib pärast kohtujuristi ärakuulamist määrusega suulise menetluse uuendada.

Artikkel 62

1. Kohtusekretär koostab iga kohtuistungi kohta protokolli. Protokollile kirjutavad alla president ja kohtusekretär. Protokoll on autentne dokument.

2. Pooled võivad tutvuda protokollidega kohtukantseleis ning saada nendest omal kulul ärakirju.

3.a peatükk

KIIRENDATUD MENETLUS

Artikkel 62a

1. Kui kohtuasja eripära nõuab, et Euroopa Kohus teeks otsuse võimalikult kiiresti ja kui hageja või kostja seda taotleb, võib president ettekandja-kohtuniku ettepanekul pärast vastaspoole ja kohtujuristi ärakuulamist erandkorras otsustada, et kohtuasi tuleb lahendada kiirendatud menetluses, kaldudes kõrvale käesoleva kodukorra sätetest.

Taotlus kohtuasja lahendamiseks kiirendatud menetluses tuleb esitada eraldi dokumendina koos hagiavalduse või kostja vastusega.

2. Kiirendatud menetluses võib hagiavaldust ja kostja vastust täiendada repliik ja vasturepliik üksnes juhul, kui president peab seda vajalikuks.

Menetlusse astuja võib esitada oma seisukohad üksnes juhul, kui president seda vajalikuks peab.

3. Pärast kostja vastuse esitamist või kui otsus kohtuasja lahendamiseks kiirendatud menetluses tehakse alles pärast kostja vastuse esitamist, siis pärast nimetatud otsuse tegemist, määrab president kohtuistungi kuupäeva, mis tehakse pooltele viivitamata teatavaks. President võib kohtuistungi kuupäeva edasi lükata, kui menetlustoimingute teostamine või muude ettevalmistavate meetmete võtmine seda nõuab.

Pooled võivad täiendada oma argumente ja esitada tõendeid suulise menetluse käigus, ilma et see piiraks artikli 42 kohaldamist. Pooled peavad tõendite hilist esitamist põhjendama.

4. Euroopa Kohus teeb otsuse pärast kohtujuristi ärakuulamist.

4. peatükk

KOHTUOTSUSED

Artikkel 63

Kohtuotsuses märgitakse:

— viide, et otsuse on teinud Euroopa Kohus,

— otsuse kuulutamise kuupäev,

— presidendi ja otsuse tegemisel osalenud kohtunike nimed,

— kohtujuristi nimi,

— kohtusekretäri nimi,

— kohtuasja poolte nimed,

— poolte esindajate, nõustajate ja advokaatide nimed,

— poolte nõuded,

— märge kohtujuristi ärakuulamise kohta,

— lühiülevaade faktilistest asjaoludest,

— kohtuotsuse põhjendused,

— kohtuotsuse resolutsioon, sealhulgas otsus kohtukulude jaotamise kohta.

Artikkel 64

1. Kohtuotsus kuulutatakse avalikul kohtuistungil, kuhu pooled kutsutakse osalema.

2. Kohtuotsuse originaal, millele on alla kirjutanud president, nõupidamistel osalenud kohtunikud ja kohtusekretär, pitseeritakse ja antakse hoiule kohtukantseleisse; pooltele edastatakse kohtuotsuse tõestatud ärakiri.

3. Kohtuotsuse originaalile märgib kohtusekretär selle kuulutamise kuupäeva.

Artikkel 65

Kohtuotsus on siduv alates selle kuulutamise päevast.

Artikkel 66

1. Euroopa Kohus võib omal algatusel või juhul, kui pool esitab kahe nädala jooksul alates kohtuotsuse kuulutamisest vastava taotluse, parandada kohtuotsuses kirja- ja arvutusvigu ning ilmseid ebatäpsusi, ilma et see piiraks kohtuotsuste tõlgendamisega seotud sätete kohaldamist.

2. Pooled, keda kohtusekretär on nõuetekohaselt teavitanud, võivad esitada kirjalikke märkusi presidendi määratud tähtaja jooksul.

3. Euroopa Kohus teeb otsuse kinnisel nõupidamisel pärast kohtujuristi ärakuulamist.

4. Kohtuotsuse parandamise määruse originaal lisatakse parandatud kohtuotsuse originaalile. Parandatud kohtuotsuse originaali servale tehakse määruse kohta märge.

Artikkel 67

Kui Euroopa Kohus jätab nõude mõne osa või kohtukulude üle otsustamata, võib huvitatud pool esitada Euroopa Kohtule kuu aja jooksul alates kohtuotsuse kättetoimetamisest hagi kohtuotsuse täiendamiseks.

Hagiavaldus toimetatakse vastaspoolele kätte ja president määrab talle tähtaja kirjalike märkuste esitamiseks.

Pärast kirjalike märkuste esitamist ja kohtujuristi ärakuulamist teeb Euroopa Kohus otsuse hagi vastuvõetavuse ja põhjendatuse kohta.

Artikkel 68

Euroopa Kohtu lahendite kogumiku avaldamise korraldab kohtusekretär.

5. peatükk

KOHTUKULUD

Artikkel 69

1. Kohtuotsuses või määruses, mis lõpetab menetluse, tehakse otsus kohtukulude jaotamise kohta.

2. Kohtuvaidluse kaotanud pool on kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

Kui kaotanud poolel on mitu isikut, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotamise.

3. Kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui tegemist on eriliste põhjustega, võib Euroopa Kohus otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda.

Euroopa Kohus võib otsustada, et pool hüvitab kulud, mida ta on kohtu arvates põhjendamatult või pahatahtlikult teisele poolele tekitanud, isegi kui otsus on tehtud selle poole kasuks.

4. Menetlusse astuvad liikmesriigid ja institutsioonid kannavad ise oma kohtukulud.

EMP lepingu osalisriigid, kes ei ole liikmesriigid, ning EFTA järelevalveamet kannavad menetlusse astumisel ise oma kohtukulud.

Euroopa Kohus võib otsustada, et menetlusse astuja, keda ei ole eelmistes lõikudes nimetatud, kannab ise oma kohtukulud.

5. Hageja peab hagist loobumise korral hüvitama kohtukulud, kui vastaspool seda oma märkustes hagist loobumise kohta nõuab. Hagist loobunud poole taotlusel kannab kohtukulud vastaspool, kui see on viimase käitumise tõttu õigustatud.

Kui pooled on kohtukulude suhtes kokku leppinud, tehakse otsus kohtukulude kohta vastavalt poolte kokkuleppele.

Kui kohtukulude hüvitamise nõuet ei ole esitatud, kannavad pooled ise oma kohtukulud.

6. Kui asjas kohtuotsust ei tehta, jaotab Euroopa Kohus kohtukulud omal äranägemisel.

Artikkel 70

Ilma et see piiraks käesoleva kodukorra artikli 69 lõike 3 teise lõigu kohaldamist, kannavad institutsioonid ühenduste ja nende teenistujate vahelistes vaidlustes ise oma kohtukulud.

Artikkel 71

Poole vältimatud kulud Euroopa Kohtu otsuse või määruse täitmisele pööramisel hüvitab vastaspool vastavalt tasumääradele, mis kehtivad riigis, kus täitmine aset leiab.

Artikkel 72

Menetlus Euroopa Kohtus on tasuta, välja arvatud järgmistel juhtudel:

a) kui pool on tekitanud Euroopa Kohtule kulusid, mida oleks võinud vältida, võib kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist need kulud poolelt välja mõista;

b) kui poole taotlusel on tehtud ärakirju või tõlkeid, mida kohtusekretär peab ülemääraseks, kannab see pool need kulud käesoleva kodukorra artikli 16 lõikes 5 viidatud tasumäärade alusel.

Artikkel 73

Ilma et see piiraks eelmise artikli kohaldamist, kuuluvad hüvitamisele järgmised kulud:

a) käesoleva kodukorra artikli 51 kohaselt tunnistajatele ja ekspertidele makstavad summad;

b) poolte menetlusega seotud vältimatud kulud, eelkõige reisi- ja elamiskulud ning esindaja-, nõustaja- või advokaaditasud.

Artikkel 74

1. Kui hüvitatavate kulude üle tekib vaidlus, lahendab selle käesoleva kodukorra artikli 9 lõikes 2 nimetatud koda, kellele kohtuasi on määratud, huvitatud poole taotlusel pärast vastaspoole seisukohtade ja kohtujuristi ettepaneku ärakuulamist määrusega, mis ei kuulu edasikaebamisele.

2. Pooled võivad määruse täitmiseks taotleda selle tõestatud ärakirja.

Artikkel 75

1. Euroopa Kohtu kassast tehakse väljamakseid Euroopa Kohtu asukohariigi valuutas.

Õigustatud isiku taotlusel tehakse väljamaksed selle riigi valuutas, kus hüvitatavad kulud on kantud või kus hüvitise aluseks olevad toimingud on tehtud.

2. Muud võlgnikud teevad makseid oma päritoluriigi valuutas.

3. Valuuta konverteerimisel kasutatakse Euroopa Kohtu asukohariigis makse tegemise päeval kehtivaid ametlikke vahetuskursse.

6. peatükk

TASUTA ÕIGUSABI

Artikkel 76

1. Pool, kes ei suuda kohtukulusid täielikult või osaliselt tasuda, võib igal ajal taotleda tasuta õigusabi.

Taotlusele tuleb lisada kõik tõendid, mis näitavad taotleja rasket majanduslikku olukorda, eelkõige pädeva asutuse tõend taotleja maksejõuetuse kohta.

2. Kui taotlus esitatakse enne hagiavalduse esitamist, tuleb selles lühidalt kirjeldada hagi eset.

Taotlust ei pea esitama advokaadi kaudu.

3. President määrab ettekandja-kohtuniku. Kolmest kohtunikust koosnev koda, kuhu ettekandja-kohtunik kuulub, otsustab pärast vastaspoole kirjalike märkuste läbivaatamist ja kohtujuristi ärakuulamist, kas tasuta õigusabi tuleks võimaldada täies ulatuses või osaliselt või kas sellest tuleks keelduda. Koda kaalub, kas tegemist ei ole ilmselgelt põhjendamatu hagiga.

Koda lahendab asja määrusega, mida ei põhjendata ja mis ei kuulu edasikaebamisele.

4. Koda võib igal ajal omal algatusel või vastava taotluse alusel lõpetada tasuta õigusabi andmise, kui seda võimaldanud asjaolud on menetluse käigus muutunud.

5. Tasuta õigusabi võimaldamisel tehakse Euroopa Kohtu kassast kulude katteks vajalik ettemakse.

Kohtukulusid käsitlevas otsuse osas võib Euroopa Kohus otsustada, et kohtu kassasse makstakse tervikuna või osaliselt tagasi tasuta õigusabi võimaldamiseks väljamakstud summad.

Kohtusekretär korraldab nende summade sissenõudmise poolelt, keda kohustati neid maksma.

7. peatükk

LOOBUMINE

Artikkel 77

Kui pooled saavutavad kokkuleppe enne Euroopa Kohtu otsuse tegemist ja teatavad kohtule oma nõuetest loobumisest, teeb president määruse kohtuasja registrist kustutamiseks ja otsustab kohtukulude jaotamise vastavalt artikli 69 lõike 5 sätetele, võttes arvesse poolte sellekohaseid ettepanekuid.

Käesolevat sätet ei kohaldata EÜ asutamislepingu artiklites 230 ja 232 ning Euratomi asutamislepingu artiklites 146 ja 148 sätestatud menetluste suhtes.

Artikkel 78

Kui hageja teatab Euroopa Kohtule kirjalikult oma soovist hagist loobuda, teeb president määruse kohtuasja registrist kustutamiseks ja otsustab kohtukulude jaotamise vastavalt artikli 69 lõikele 5.

8. peatükk

KOHTUDOKUMENTIDE KÄTTETOIMETAMINE

Artikkel 79

1. Kohtusekretär tagab, et käesolevas kodukorras ettenähtud menetlusdokumendid toimetatakse kohtudokumentide kättetoimetamise aadressile, saates dokumendi ärakirja tähtkirjaga koos vastuvõtuteatisega posti teel või toimetades selle ärakirja allkirja vastu isiklikult kätte.

Kohtusekretär teeb kättetoimetamisele kuuluvatest originaaldokumentidest ärakirju ja tõestab nende õigsust, välja arvatud juhul, kui vastavalt käesoleva kodukorra artikli 37 lõikele 1 esitavad ärakirju pooled.

2. Kui adressaat on artikli 38 lõike 2 teise lõigu kohaselt nõus, et kohtudokumendid toimetatakse talle kätte faksi või muu tehnilise sidevahendi teel, võib sel viisil toimetada talle kätte iga menetlusdokumendi ärakirja, välja arvatud Euroopa Kohtu otsus või määrus.

Kui selline edastamine ei ole tehnilistel põhjustel või dokumendi olemuse või pikkuse tõttu võimalik ja kui adressaat ei ole teatanud kohtudokumentide kättetoimetamise aadressi, toimetatakse dokument tema aadressile lõikes 1 sätestatud viisil. Adressaadile teatatakse sellest faksi või muu tehnilise sidevahendi teel. Tähtkirjaga saatmisel loetakse dokumendid adressaadile nõuetekohaselt kättetoimetatuks kümnendal päeval pärast tähtkirja postitamist Euroopa Kohtu asukoha postkontoris, välja arvatud juhul, kui vastuvõtuteatisest nähtub, et dokument saadi kätte muul kuupäeval või kui adressaat teatab kohtusekretärile kolme nädala jooksul alates hetkest, mil teda on faksi või muu tehnilise sidevahendi teel dokumendi saatmisest teavitatud, et kättetoimetatav dokument ei ole tema kätte jõudnud.

9. peatükk

TÄHTAJAD

Artikkel 80

1. EL lepingus, EÜ asutamislepingus ja Euratomi asutamislepingus, Euroopa Kohtu põhikirjas või käesolevas kodukorras ettenähtud menetlustähtaegu arvutatakse järgmiselt:

a) kui päevades, nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaega arvutatakse sündmuse toimumise või toimingu tegemise ajast, ei arvestata selle tähtaja sisse päeva, mil see sündmus toimub või toiming tehakse;

b) nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg lõpeb tähtaja viimase nädala, kuu või aasta päeval, mis kannab sama nimetust või kuupäeva kui päev, mil toimus sündmus või tehti toiming, millest alates tähtaega arvutatakse. Kui kuudes või aastates väljendatud tähtaja puhul ei ole tähtaja viimases kuus päeva, mil tähtaeg peaks lõppema, lõpeb tähtaeg selle kuu viimasel päeval;

c) kui tähtaeg on väljendatud kuudes ja päevades, arvutatakse seda kõigepealt täiskuudes ja seejärel päevades;

d) ametlikud puhkepäevad, pühapäevad ja laupäevad loetakse tähtaja sisse;

e) tähtaegade kulgemine ei peatu Euroopa Kohtu puhkuse ajal.

2. Kui tähtaja lõpp langeb laupäevale, pühapäevale või ametlikule puhkepäevale, pikeneb see tähtaeg kuni esimese järgneva tööpäeva lõpuni.

Euroopa Kohtu ametlike puhkepäevade nimekiri avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 81

1. Kui institutsiooni õigusakti peale hagi esitamiseks ettenähtud tähtaega arvutatakse selle õigusakti avaldamisest, hakkab see tähtaeg kulgema artikli 80 lõike 1 punkti a kohaselt ajast, mil on möödunud neliteist päeva õigusakti avaldamise päevast *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Menetlustähtaegu pikendatakse seoses suurte vahemaadega kümne päeva võrra.

Artikkel 82

Käesoleva kodukorraga määratud tähtaegu võib pikendada tähtaja määraja.

President ja kodade esimehed võivad käesoleva kodukorra kohaselt nende ülesandeks olevate tähtaegade määramise või nende pikendamise õiguse delegeerida kohtusekretärile.

10. peatükk

MENETLUSE PEATAMINE

Artikkel 82a

1. Menetluse võib peatada:

a) põhikirja artikli 54 kolmandas lõigus nimetatud asjaoludel pärast kohtujuristi ärakuulamist Euroopa Kohtu määrusega;

b) kõigil muudel juhtudel presidendi otsusega pärast kohtujuristi ja, välja arvatud artiklis 103 märgitud eelotsusetaotluse korral, poolte ärakuulamist.

Menetlust võib jätkata määruse või otsusega sama protseduuri järgides.

Käesolevas lõikes nimetatud määrused või otsused toimetatakse pooltele kätte.

2. Menetluse peatamine jõustub määruses või otsuses märgitud kuupäeval või kui märge kuupäeva kohta puudub, siis määruse või otsuse tegemise kuupäeval.

Ajal, mil menetlus on peatatud, ei aegu ükski poolte suhtes kohaldatav menetlustähtaeg.

3. Kui menetluse peatamise määruses või otsuses ei ole peatamise tähtaega määratud, siis lõpeb see menetluse jätkamise määruses või otsuses märgitud kuupäeval või selle kuupäeva puudumisel menetluse jätkamise määruse või otsuse tegemise kuupäeval.

Menetlustähtaegade kulgemine algab uuesti menetluse jätkamise kuupäevast.

III JAOTIS

ERIMENETLUSED

1. peatükk

KOHALDAMISE PEATAMINE JA MUUD AJUTISED MEETMED

Artikkel 83

1. EÜ asutamislepingu artikli 242 või Euratomi asutamislepingu artikli 157 kohaselt esitatud taotlus institutsiooni õigusakti kohaldamise peatamiseks on vastuvõetav üksnes juhul, kui hageja on esitanud Euroopa Kohtusse hagi selle õigusakti vaidlustamiseks.

EÜ asutamislepingu artiklis 243 või Euratomi asutamislepingu artiklis 158 märgitud muu ajutise meetme kohaldamise taotlus on vastuvõetav üksnes juhul, kui selle esitab Euroopa Kohtu menetluses oleva kohtuasja pool ja see on nimetatud kohtuasjaga seotud.

2. Lõikes 1 märgitud taotluses tuleb nimetada hagi ese, kiireloomulisust põhjendavad asjaolud ning fakti- ja õigusväited, mis esmapilgul õigustavad taotletava ajutise meetme kohaldamist.

3. Taotlus esitatakse eraldi dokumendina vastavalt käesoleva kodukorra artiklites 37 ja 38 sätestatud tingimustele.

Artikkel 84

1. Taotlus toimetatakse vastaspoolele kätte ja president määrab lühikese tähtaja, mille jooksul see pool võib esitada kirjalikke või suulisi märkusi.

2. President kaalub, kas menetlustoimingu määramine on vajalik.

President võib taotluse rahuldada ka enne vastaspoole märkuste esitamist. Ajutist meedet võib hiljem muuta või tühistada ka kohtu enda algatusel.

Artikkel 85

President lahendab taotluse ise või annab selle lahendamiseks Euroopa Kohtule.

Presidendi äraolekul või kui tal esineb takistus kohaldatakse käesoleva kodukorra artiklit 11.

Kui taotlus antakse lahendamiseks Euroopa Kohtule, teeb ta otsuse pärast kohtujuristi ärakuulamist, lükates muude kohtuasjade menetlemise edasi. Kohaldatakse eelmise artikli sätteid.

Artikkel 86

1. Taotlus lahendatakse põhistatud määrusega, mis ei kuulu edasikaebamisele. Määrus toimetatakse viivitamata pooltele kätte.

2. Määruse täitmise tingimusena võib nõuda, et hageja maksaks kautsjoni, mille suurus ja maksmise tingimused määratakse asjaoludest lähtuvalt.

3. Määruses võib ette näha kuupäeva, mil ajutise meetme kehtivus lõpeb. Kuupäeva puudumisel muutub meede kehtetuks alates lõpliku kohtuotsuse kuulutamisest.

4. Määrus on ajutise toimega ning ei mõjuta Euroopa Kohtu sisulist otsust.

Artikkel 87

Asjaolude muutumise korral võib poole taotlusel määrust igal ajal muuta või selle tühistada.

Artikkel 88

Ajutise meetme kohaldamise taotluse rahuldamata jätmine ei takista seda esitanud poolel esitada uut taotlust, mis põhineb uutel faktilistel asjaoludel.

Artikkel 89

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse EÜ asutamislepingu artiklite 244 ja 256 ning Euratomi asutamislepingu artiklite 159 ja 164 kohaselt esitatud taotluse suhtes Euroopa Kohtu otsuse või ühenduse muu institutsiooni õigusakti täitmise peatamiseks.

Taotluse rahuldamise määruses nähakse vajaduse korral ette kuupäev, mil ajutise meetme kehtivus lõpeb.

Artikkel 90

1. Euratomi asutamislepingu artikli 81 kolmandas ja neljandas lõigus märgitud taotlus sisaldab järgmist:

a) kontrollitavate isikute või ettevõtjate nimed ja aadressid;

b) selgitus kontrollitavate asjaolude ja kontrollimise eesmärgi kohta.

2. President lahendab taotluse määrusega. Kohaldatakse käesoleva kodukorra artiklit 86.

Presidendi äraolekul või kui tal esineb takistus kohaldatakse käesoleva kodukorra artiklit 11.

2. peatükk

MENETLUSKÜSIMUSED

Artikkel 91

1. Kui pool palub Euroopa Kohtul lahendada vastuväide või menetlusküsimus, mis ei puuduta kohtuvaidluse sisu, esitab ta oma taotluse eraldi dokumendiga.

Taotlus peab sisaldama fakti- ja õigusväiteid, millele taotleja tuginеb, taotleja nõudeid ning tõendeid, mis esitatakse lisadena.

2. Kohe pärast taotluse esitamist määrab president tähtaja, mille jooksul võib vastaspool kirjalikult esitada omapoolsed väited ja nõuded.

3. Taotluse edasine menetlus on suuline, kui Euroopa Kohus ei otsusta teisiti.

4. Pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendab Euroopa Kohus taotluse või liidab selle põhikohtuasjaga.

Kui Euroopa Kohus jätab taotluse rahuldamata või liidab selle põhikohtuasjaga, määrab president uued tähtajad kohtuasja menetluse jätkamiseks.

Artikkel 92

1. Kui Euroopa Kohus ei ole ilmselgelt pädev hagi läbi vaatama või kui hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu, võib Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist ja ilma menetlust jätkamata lahendada kohtuasja põhistatud määrusega.

2. Euroopa Kohus võib igal ajal omal algatusel kaaluda, kas esineb asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, või, olles ära kuulanud pooled, võtta seisukoha, et hagi ese on ära langenud ning et puudub vajadus asja üle otsustada; kohus teeb otsuse käesoleva kodukorra artikli 91 lõigete 3 ja 4 kohaselt.

3. peatükk

MENETLUSSE ASTUMINE

Artikkel 93

1. Menetlusse astumise avaldus tuleb esitada kuue nädala jooksul käesoleva kodukorra artikli 16 lõikes 6 märgitud teatise avaldamisest.

Menetlusse astumise avalduses märgitakse:

a) kohtuasi;

b) kohtuasja pooled;

c) menetlusse astuja nimi ja aadress;

d) menetlusse astuja kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Euroopa Kohtu asukohas;

e) nõuded, mille toetuseks soovib taotleja menetlusse astuda;

f) menetlusse astumist õigustavad asjaolud, kui avaldus esitatakse põhikirja artikli 40 teise või kolmanda lõigu kohaselt.

Menetlusse astuja peab olema esindatud põhikirja artikli 19 kohaselt.

Kohaldatakse käesoleva kodukorra artikleid 37 ja 38.

2. Menetlusse astumise avaldus toimetatakse pooltele kätte.

Enne menetlusse astumise avalduse lahendamist annab president pooltele võimaluse esitada kirjalikud või suulised märkused.

President lahendab menetlusse astumise avalduse määrusega või annab selle lahendamiseks Euroopa Kohtule.

3. Kui president annab menetlusse astumiseks loa, edastatakse menetlusse astujale ärakirjad kõigist pooltele kättetoimetatud dokumentidest. President võib poole taotlusel jätta salajased või konfidentsiaalsed dokumendid edastamata.

4. Menetlusse astuja peab nõustuma kohtuasja staadiumiga menetlusse astumise ajal.

5. President määrab tähtaja, mille jooksul menetlusse astuja võib esitada oma seisukohad.

Menetlusse astuja seisukohad sisaldavad:

a) menetlusse astuja nõudeid, mis toetavad või vastustavad täielikult või osaliselt kohtuasja ühe poole nõudeid;

b) menetlusse astuja väiteid ja argumente;

c) tõendeid, juhul kui neid esitatakse.

6. Pärast menetlusse astuja seisukohtade esitamist määrab president vajadusel tähtaja, mille jooksul võivad pooled menetlusse astuja seisukohtadele vastata.

7. Euroopa Kohus võib kaaluda menetlusse astumise avalduse rahuldamist, kui see on esitatud pärast lõikes 1 ettenähtud tähtaja möödumist, kuid enne suulise menetluse alustamise otsust vastavalt artikli 44 lõikele 3. Kui president annab menetlusse astumiseks loa ja kui suuline menetlus toimub, võib menetlusse astuja talle edastatud kohtuistungi ettekande alusel esitada oma märkused suulise menetluse ajal.

4. peatükk

TAGASELJAOTSUS JA KAJA

Artikkel 94

1. Kui nõuetekohaselt hagiavalduse saanud kostja ei esita oma vastust ettenähtud tähtaega ja vorminõudeid järgides, võib hageja taotleda Euroopa Kohtult tagaseljaotsuse tegemist.

Taotlus toimetatakse kostjale kätte. Euroopa Kohus võib taotluse lahendamiseks algatada suulise menetluse.

2. Enne tagaseljaotsuse tegemist ja pärast kohtujuristi ärakuulamist kaalub Euroopa Kohus, kas hagiavaldus on vastuvõetav, kas vorminõuded on täidetud ning kas hageja nõuded näivad olevat põhjendatud. Euroopa Kohus võib määrata menetlustoiminguid.

3. Tagaseljaotsus kuulub täitmisele. Euroopa Kohus võib täitmise peatada, kuni ta on käesoleva artikli lõike 4 alusel esitatud kaja lahendanud või seada täitmise tingimuseks kautsjoni maksmise, mille suurus ja maksmise kord otsustatakse asjaoludest lähtuvalt; kautsjon tagastatakse, kui kaja ei esitata või kui seda ei rahuldata.

4. Tagaseljaotsuse peale võib esitada kaja.

Kaja tuleb esitada käesoleva kodukorra artiklites 37 ja 38 sätestatud vormis ühe kuu jooksul alates kohtuotsuse kättetoimetamisest.

5. Pärast kaja kättetoimetamist määrab president tähtaja, mille jooksul võib vastaspool esitada oma kirjalikud märkused.

Menetlust jätkatakse vastavalt käesoleva kodukorra artiklitele 44 jj.

6. Euroopa Kohus lahendab kaja kohtuotsusega, mis ei kuulu edasikaebamisele.

Kohtuotsuse originaal lisatakse tagaseljaotsuse originaalile. Tagaseljaotsuse originaali servale tehakse märge kaja suhtes tehtud kohtuotsuse kohta.

5. peatükk

Artikkel 95

(kehtetu)

Artikkel 96

(kehtetu)

6. peatükk

ERAKORRALISED ÕIGUSKAITSEVAHENDID

1. jagu

Kohtuotsuse vaidlustamine kolmanda isiku poolt

Artikkel 97

1. Kolmanda isiku poolt esitatud kohtuotsuse vaidlustamise avalduse suhtes kohaldatakse käesoleva kodukorra artikleid 37 ja 38; avalduses tuleb lisaks märkida:

a) vaidlustatav kohtuotsus;

b) mil viisil vaidlustatav kohtuotsus kahjustab kolmanda isiku õigusi;

c) põhjused, miks kolmas isik ei saanud osaleda põhikohtuasja menetluses.

Avaldus tuleb esitada põhikohtuasja kõikide poolte vastu.

Kui kohtuotsus on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, tuleb avaldus esitada kahe kuu jooksul alates kohtuotsuse avaldamisest.

2. Euroopa Kohus võib kolmanda isiku poolt esitatud kohtuotsuse vaidlustamise avalduse alusel kohtuotsuse täitmise peatada. Käesoleva kodukorra III jaotise 1. peatüki sätted kuuluvad kohaldamisele.

3. Vaidlustatud kohtuotsust muudetakse kolmanda isiku nõuete rahuldamise ulatuses.

Kolmanda isiku poolt vaidlustatud kohtuotsuse kohta tehtud kohtuotsuse originaal lisatakse vaidlustatud kohtuotsuse originaalile. Vaidlustatud kohtuotsuse originaali servale tehakse märge kolmanda isiku poolt vaidlustatud kohtuotsuse kohta tehtud kohtuotsusest.

2. jagu

Teistmine

Artikkel 98

Teistmisavaldus esitatakse kolme kuu jooksul alates päevast, mil avalduse esitaja sai teada teistmisavalduse aluseks olevatest faktilistest asjaoludest.

Artikkel 99

1. Teistmisavalduse suhtes kohaldatakse käesoleva kodukorra artikleid 37 ja 38; avalduses tuleb lisaks märkida:

a) vaidlustatav kohtuotsus;

b) millised kohtuotsuse punktid vaidlustatakse;

c) avalduse aluseks olevad faktilised asjaolud;

d) tõendid kohtuotsuse teistmist õigustavate faktiliste asjaolude ja eelmises artiklis nimetatud tähtaja järgimise kohta.

2. Teistmisavaldus tuleb esitada vaidlustatud kohtuasja kõikide poolte vastu.

Artikkel 100

1. Ilma et see mõjutaks Euroopa Kohtu otsust kohtuasja sisu kohta, teeb kohus otsuse avalduse vastuvõetavuse kohta kinnisel nõupidamisel pärast kohtujuristi ärakuulamist ning arvestades poolte kirjalikke märkusi.

2. Kui Euroopa Kohus tunnistab avalduse vastuvõetavaks, asub ta avaldust sisuliselt läbi vaatama ja teeb asjas kohtuotsuse käesoleva kodukorra kohaselt.

3. Teistva kohtuotsuse originaal lisatakse teistetud kohtuotsuse originaalile. Teistetud kohtuotsuse originaali servale tehakse märge teistva kohtuotsuse kohta.

7. peatükk

VAHEKOHTUKOMITEE OTSUSTE EDASIKAEBAMINE

Artikkel 101

1. Euratomi asutamislepingu artikli 18 teise lõigu alusel esitatud edasikaebuses märgitakse:

a) kaebuse esitaja nimi ja aadress;

b) allakirjutanu amet;

c) vahekohtukomitee vaidlustatud otsus;

d) kohtuasja pooled;

e) ülevaade faktilistest asjaoludest;

f) kaebuse esitaja väited ja nõuded.

2. Kohaldatakse käesoleva kodukorra artikli 37 lõikeid 3 ja 4 ning artikli 38 lõikeid 2, 3 ja 5.

Edasikaebusele lisatakse vaidlustatud otsuse tõestatud ärakiri.

3. Kohe kui edasikaebus on esitatud, esitab kohtusekretär vahekohtukomitee kantseleile taotluse kohtuasja toimiku edastamiseks Euroopa Kohtule.

4. Menetluse suhtes kohaldatakse käesoleva kodukorra artikleid 39, 40, 55 jj.

5. Kohus teeb asjas kohtuotsuse. Kui Euroopa Kohus tühistab vahekohtukomitee otsuse, võib ta kohtuasja komiteele uueks arutamiseks saata.

8. peatükk

KOHTUOTSUSTE TÕLGENDAMINE

Artikkel 102

1. Kohtuotsuse tõlgendamise taotlus esitatakse käesoleva kodukorra artiklite 37 ja 38 kohaselt. Lisaks märgitakse taotluses:

a) kohtuotsus, mida taotlus puudutab;

b) kohtuotsuse lõigud, mille tõlgendamist taotletakse.

Taotlus tuleb esitada kohtuotsuses nimetatud kohtuasja kõigi poolte vastu.

2. Euroopa Kohus teeb asjas kohtuotsuse pärast poolte märkuste esitamiseks võimaluse andmist ja kohtujuristi ärakuulamist.

Tõlgendava kohtuotsuse originaal lisatakse tõlgendatud kohtuotsuse originaalile. Tõlgendatud kohtuotsuse originaali servale tehakse märge tõlgendava kohtuotsuse kohta.

9. peatükk

EELOTSUSETAOTLUSED JA MUUD TAOTLUSED TÕLGENDUSE SAAMISEKS

Artikkel 103

1. Põhikirja artiklis 23 sätestatud juhtudel kohaldatakse menetlusele käesoleva kodukorra sätteid, arvestades eelotsusetaotluse eripäraga.

2. Käesoleva artikli lõike 1 sätteid kohaldatakse eelotsusetaotluste suhtes, mis on sätestatud 3. juunil 1971 Luxembourgis allakirjutatud järgmistes protokollides: protokoll 29. veebruari 1968. aasta äriühingute ja juriidiliste isikute vastastikuse tunnustamise konventsiooni tõlgendamise kohta Euroopa Kohtus ning protokoll 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades tõlgendamise kohta Euroopa Kohtus; samuti viimasena nimetatud protokolli artikli 4 alusel algatatud menetluste suhtes.

Lõike 1 sätteid kohaldatakse ka nende eelotsusetaotluste suhtes, mis võivad olla ette nähtud muudes lepingutes.

Artikkel 104

1. Käesoleva kodukorra artiklis 103 märgitud siseriiklike kohtute otsused edastatakse liikmesriikidele originaalkeeles, millele on lisatud vastava riigi riigikeelde tehtud tõlge.

Põhikirja artikli 23 kolmandas lõigus nimetatud siseriiklike kohtute otsused edastatakse EMP lepingu osalisriikidele, kes ei ole liikmesriigid, samuti EFTA järelevalveametile originaalkeeles, millele on lisatud tõlge ühte artikli 29 lõikes 1 nimetatud keeltest, mille adressaat valib.

Kui kolmandal riigil on õigus põhikirja artikli 23 neljanda lõigu kohaselt osaleda eelotsusemenetluses, edastatakse talle siseriikliku kohtu otsus originaalkeeles koos tõlkega ühte artikli 29 lõikes 1 nimetatud keeltest kolmanda riigi valikul.

2. Eelotsusemenetluses võtab Euroopa Kohus põhikohtuasja poolte esindamise ja kohtusse ilmumise osas arvesse menetlusnorme, mida kohaldatakse eelotsusetaotluse esitanud siseriiklikus kohtus.

3. Kui Euroopa Kohtule esitatud eelotsuse küsimus on identne küsimusega, mille kohta Euroopa Kohus on juba otsuse teinud, või kui vastuse kõnealusele küsimusele võib selgelt tuletada olemasolevast kohtupraktikast või kui ei ole põhjendatud kahtlust, kuidas küsimusele vastata, võib Euroopa Kohus pärast eelotsuse küsimuse esitanud kohtu teavitamist, põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikute märkuste ja kohtujuristi ärakuulamist asja lahendada põhistatud määrusega, milles viidatakse vastavalt Euroopa Kohtu varasemale otsusele või asjakohasele kohtupraktikale.

4. Ilma et see piiraks eelmise lõike kohaldamist, hõlmab Euroopa Kohtu eelotsusemenetlus ka suulise osa. Pärast põhikirja artiklis 23 märgitud menetlusdokumentide või kirjalike märkuste esitamist võib Euroopa Kohus ettekandja-kohtuniku ettekande alusel, olles teavitanud isikuid, kellel on eespool nimetatud sätete alusel õigus esitada menetlusdokumente ja kirjalikke märkusi, ning pärast kohtujuristi ärakuulamist otsustada asi lahendada suulise menetluseta, kui ükski nimetatud isikutest ei ole esitanud taotlust, milles põhjendatakse tema ärakuulamise vajadust. Taotlus esitatakse ühe kuu jooksul alates esitatud menetlusdokumentide või kirjalike märkuste kättetoimetamisest poolele või huvitatud isikule. President võib seda tähtaega pikendada.

5. Euroopa Kohus võib pärast kohtujuristi ärakuulamist nõuda siseriiklikult kohtult selgitusi.

6. Eelotsusemenetluse kulude üle otsustab siseriiklik kohus.

Erilistel asjaoludel võib Euroopa Kohus määrata tasuta õigusabi poole esindamise või kohtusse ilmumise võimaldamiseks.

Artikkel 104a

Erandina käesoleva kodukorra sätetest võib president siseriikliku kohtu taotlusel erandkorras otsustada ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist kohaldada eelotsusemenetluse suhtes kiirendatud menetlust, kui esitatud asjaoludest nähtub küsimuse kiireloomulisus.

Sellisel juhul määrab president viivitamata kindlaks kohtuistungi kuupäeva, millest teatatakse põhikohtuasja pooltele ja teistele põhikirja artiklis 23 märgitud huvitatud isikutele koos eelotsusetaotluse kättetoimetamisega.

Pooled ja teised eelmises lõigus nimetatud huvitatud isikud võivad esitada menetlusdokumente või kirjalikke märkusi presidendi määratud tähtaja jooksul, mis ei ole lühem kui 15 päeva. President võib paluda, et pooled ja teised huvitatud isikud piirduksid menetlusdokumentides või kirjalikes märkustes eelotsusetaotluses tõstatatud oluliste õigusküsimustega.

Menetlusdokumendid või kirjalikud märkused edastatakse enne kohtuistungit pooltele ja teistele eespool nimetatud huvitatud isikutele.

Euroopa Kohus teeb otsuse pärast kohtujuristi ärakuulamist.

10. peatükk

EURATOMI ASUTAMISLEPINGU ARTIKLITE 103–105 ALUSEL ALGATATUD ERIMENETLUSED

Artikkel 105

1. Euratomi asutamislepingu artikli 103 kolmanda lõigu alusel esitatakse hagiavaldus neljas tõestatud eksemplaris. Komisjonile toimetatakse hagiavalduse ärakiri kätte.

2. Hagiavaldusele lisatakse kavandatava kokkuleppe või lepingu projekt, komisjoni märkused asjaomasele riigile ning kõik muud dokumendid.

Komisjon esitab Euroopa Kohtule oma märkused kümnepäevase tähtaja jooksul, mida president võib pikendada pärast asjaomase riigi ärakuulamist.

Asjaomasele riigile toimetatakse ülalnimetatud märkuste tõestatud ärakiri kätte.

3. Kohe kui hagiavaldus on esitatud, määrab president ettekandja-kohtuniku. Peakohtujurist määrab kohtujuristi kohe pärast ettekandja-kohtuniku nimetamist.

4. Otsus tehakse kinnisel nõupidamisel pärast kohtujuristi ärakuulamist.

Asjaomase riigi ja komisjoni esindajad ja nõustajad kuulatakse ära, kui nad seda taotlevad.

Artikkel 106

1. Euratomi asutamislepingu artikli 104 viimases lõigus ja artikli 105 viimases lõigus ettenähtud juhtudel kohaldatakse käesoleva kodukorra artikleid 37 jj.

2. Hagiavaldus toimetatakse kätte riigile, kust on pärit isik või ettevõtja, kelle vastu hagi on esitatud.

11. peatükk

ARVAMUSED

Artikkel 107

1. Kui EÜ asutamislepingu artiklis 300 nimetatud arvamust taotleb Euroopa Parlament, toimetatakse taotlus nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele kätte. Kui taotluse esitab nõukogu, toimetatakse see komisjonile ja Euroopa Parlamendile kätte. Kui taotluse esitab komisjon, toimetatakse see nõukogule, Euroopa Parlamendile ja liikmesriikidele kätte. Kui taotluse esitab liikmesriik, toimetatakse see nõukogule, komisjonile, Euroopa Parlamendile ja teistele liikmesriikidele kätte.

President määrab institutsioonidele ja liikmesriikidele, kellele arvamuse taotlus on kätte toimetatud, tähtaja kirjalike märkuste esitamiseks.

2. Arvamus võib käsitleda nii kavandatava lepingu vastavust EÜ asutamislepingu sätetele kui ka ühenduse või mõne tema institutsiooni pädevust see leping sõlmida.

Artikkel 108

1. Kohe kui eelmises artiklis sätestatud arvamuse taotlus on esitatud, määrab president ettekandja-kohtuniku.

2. Euroopa Kohus annab põhistatud arvamuse, mis tehakse kinnisel nõupidamisel pärast kohtujuristide ärakuulamist.

3. Arvamus, millele on alla kirjutanud president, nõupidamisel osalenud kohtunikud ja kohtusekretär, toimetatakse nõukogule, komisjonile, Euroopa Parlamendile ja liikmesriikidele kätte.

Artikkel 109

(kehtetu)

12. peatükk

EÜ ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 68 ALUSEL ESITATUD TÕLGENDAMISTAOTLUSED

Artikkel 109a

1. EÜ asutamislepingu artikli 68 lõikes 3 nimetatud tõlgendamistaotlus toimetatakse komisjonile ja liikmesriikidele kätte, kui taotluse on esitanud nõukogu, nõukogule ja liikmesriikidele, kui taotluse on esitanud komisjon, ning nõukogule, komisjonile ja teistele liikmesriikidele, kui taotluse on esitanud liikmesriik.

President määrab institutsioonidele ja liikmesriikidele, kellele taotlus on kätte toimetatud, tähtaja kirjalike märkuste esitamiseks.

2. Kohe kui eelmises lõikes märgitud taotlus on esitatud, määrab president ettekandja-kohtuniku. Seejärel määrab peakohtujurist taotluse käsitlemiseks kohtujuristi.

3. Euroopa Kohus lahendab taotluse kohtuotsusega pärast kohtujuristi ettepaneku esitamist.

Taotluse menetlus hõlmab suulise osa juhul, kui liikmesriik või üks lõikes 1 nimetatud institutsioonidest seda taotleb.

13. peatükk

EL LEPINGU ARTIKLIS 35 SÄTESTATUD KOHTUVAIDLUSTE LAHENDAMINE

Artikkel 109b

1. EL lepingu artikli 35 lõikes 7 märgitud liikmesriikidevaheline vaidlus esitatakse lahendamiseks Euroopa Kohtule vaidluse ühe poole taotlusel. Taotlus toimetatakse teistele liikmesriikidele ja komisjonile kätte.

EL lepingu artikli 35 lõikes 7 märgitud liikmesriikide ja komisjoni vaheline vaidlus esitatakse lahendamiseks Euroopa Kohtule vaidluse ühe poole taotlusel. Taotlus toimetatakse kätte teistele liikmesriikidele, nõukogule ja komisjonile, kui selle on esitanud liikmesriik. Taotlus toimetatakse kätte liikmesriikidele ja nõukogule, kui selle on esitanud komisjon.

President määrab institutsioonidele ja liikmesriikidele, kellele taotlus on kätte toimetatud, tähtaja kirjalike märkuste esitamiseks.

2. Kohe kui eelmises lõikes märgitud taotlus on esitatud, määrab president ettekandja-kohtuniku. Seejärel määrab peakohtujurist taotluse käsitlemiseks kohtujuristi.

3. Euroopa Kohus lahendab vaidluse kohtuotsusega pärast kohtujuristi ettepaneku esitamist.

Taotluse menetlus hõlmab suulise osa juhul, kui liikmesriik või mõni lõikes 1 nimetatud institutsioonidest seda taotleb.

4. Sama menetlust kohaldatakse juhul, kui liikmesriikide vahel sõlmitud kokkuleppes antakse Euroopa Kohtule pädevus lahendada liikmesriikidevahelisi või liikmesriikide ja institutsioonide vahelisi vaidlusi.

IV JAOTIS

APELLATSIOONKAEBUSTE ESITAMINE ESIMESE ASTME KOHTU OTSUSE PEALE

Artikkel 110

Esimese Astme Kohtu otsuste peale apellatsioonkaebuste esitamisel vastavalt põhikirja artiklitele 56 ja 57 on kohtumenetluse keeleks kaebuse esemeks oleva Esimese Astme Kohtu otsuse keel, ilma et see piiraks käesoleva kodukorra artikli 29 lõike 2 punktides b ja c ning lõike 3 neljandas lõigus sätestatud korra kohaldamist.

Artikkel 111

1. Apellatsioonkaebus esitatakse Euroopa Kohtu või Esimese Astme Kohtu kantseleisse.

2. Esimese Astme Kohtu kantselei edastab Euroopa Kohtu kantseleile viivitamata kohtuasja esimese astme toimiku ja apellatsioonkaebuse, kui see on Esimese Astme Kohtule esitatud.

Artikkel 112

1. Apellatsioonkaebuses märgitakse:

a) apellatsioonkaebuse esitaja nimi ja aadress;

b) teiste Esimese Astme Kohtu poolte nimed;

c) apellatsioonkaebuse esitaja õigusväited ja argumendid;

d) apellatsioonkaebuse esitaja nõuded.

Apellatsioonkaebuse suhtes kohaldatakse käesoleva kodukorra artiklit 37 ja artikli 38 lõikeid 2 ja 3.

2. Apellatsioonkaebusele lisatakse Esimese Astme Kohtu vaidlustatud otsus. Apellatsioonkaebuses märgitakse kuupäev, mil kaebuse esitajat vaidlustatud otsusest teavitati.

3. Kui apellatsioonkaebus ei vasta käesoleva kodukorra artikli 38 lõikele 3 või käesoleva artikli lõikele 2, kohaldatakse artikli 38 lõiget 7.

Artikkel 113

1. Apellatsioonkaebuses võib nõuda:

— Esimese Astme Kohtu otsuse täielikku või osalist tühistamist,

— esimeses astmes esitatud nõuete täielikku või osalist rahuldamist, esitamata uusi nõudeid.

2. Apellatsioonkaebuses ei või muuta Esimese Astme Kohtu menetluses olnud hagi eset.

Artikkel 114

Apellatsioonkaebus toimetatakse kätte kõigile Esimese Astme Kohtu pooltele. Käesoleva kodukorra artikkel 39 kuulub kohaldamisele.

Artikkel 115

1. Kõik Esimese Astme Kohtu pooled võivad esitada apellatsioonkaebusele vastuse kahe kuu jooksul alates apellatsioonkaebuse kättetoimetamisest. Apellatsioonkaebusele vastuse esitamise tähtaega ei pikendata.

2. Vastuses apellatsioonkaebusele märgitakse:

a) selle esitaja nimi ja aadress;

b) kuupäev, mil apellatsioonkaebus vastustajale kätte toimetati;

c) vastustaja õigusväited ja argumendid;

d) nõuded.

Kohaldatakse käesoleva kodukorra artiklit 37 ning artikli 38 lõikeid 2 ja 3.

Artikkel 116

1. Vastuses apellatsioonkaebusele võib nõuda:

— apellatsioonkaebuse täielikku või osalist läbivaatamata jätmist või Esimese Astme Kohtu otsuse täielikku või osalist tühistamist,

— esimeses astmes esitatud nõuete täielikku või osalist rahuldamist, esitamata uusi nõudeid.

2. Vastuses apellatsioonkaebusele ei või muuta Esimese Astme Kohtu menetluses olnud hagi eset.

Artikkel 117

1. Apellatsioonkaebust ja vastust apellatsioonkaebusele võib täiendada repliigi ja vasturepliigiga, kui apellatsioonkaebuse esitaja seda seitsme päeva jooksul apellatsioonkaebuse vastuse kättetoimetamisest taotleb ja president seda vajalikuks peab ning repliigi esitamiseks loa annab, et apellatsioonkaebuse esitaja saaks kaitsta oma seisukohta või Euroopa Kohus ette valmistada apellatsioonkaebuse kohta tehtavat otsust. President määrab repliigi esitamise tähtpäeva ja selle kättetoimetamisel vastaspoolele vasturepliigi esitamise tähtpäeva.

2. Kui vastuses apellatsioonkaebusele nõutakse Esimese Astme Kohtu otsuse täielikku või osalist tühistamist tuginedes väitele, mida apellatsioonkaebuses ei esitatud, võib apellatsioonkaebuse esitaja või muu pool esitada kahe kuu jooksul alates apellatsioonkaebuse vastuse kättetoimetamisest repliigi üksnes selle väite kohta. Sellele repliigile järgnevate menetlusdokumentide suhtes kohaldatakse lõiget 1.

Artikkel 118

Kui järgnevatest sätetest ei tulene teisiti, kohaldatakse Euroopa Kohtu menetluses olevate Esimese Astme Kohtu otsuse peale esitatud apellatsioonkaebuste lahendamisel käesoleva kodukorra artikli 42 lõiget 2 ning artikleid 43, 44, 55–90, 93, 95–100 ja 102.

Artikkel 119

Kui apellatsioonkaebus on tervikuna või osaliselt ilmselgelt vastuvõetamatu või ilmselgelt põhjendamatu, võib Euroopa Kohus ettekandja-kohtuniku ettekande alusel ja pärast kohtujuristi ärakuulamist igal ajal jätta apellatsioonkaebuse põhistatud määrusega tervikuna või osaliselt läbi vaatamata.

Artikkel 120

Pärast käesoleva kodukorra artikli 115 lõikes 1 ja vajadusel artikli 117 lõigetes 1 ja 2 sätestatud menetlusdokumentide esitamist võib Euroopa Kohus ettekandja-kohtuniku ettekande alusel ning pärast kohtujuristi ja poolte ärakuulamist otsustada apellatsioonkaebuse üle ilma suulise menetluseta, välja arvatud juhul, kui üks pooltest esitab taotluse, milles põhjendab oma ärakuulamise vajadust. Taotlus esitatakse ühe kuu jooksul alates poolele teatise esitamisest kirjaliku menetluse lõpetamise kohta. President võib seda tähtaega pikendada.

Artikkel 121

Käesoleva kodukorra artikli 44 lõikes 2 nimetatud ettekanne esitatakse Euroopa Kohtule pärast artikli 115 lõikes 1 ja vajadusel artikli 117 lõigetes 1 ja 2 nimetatud menetlusdokumentide esitamist. Kui neid menetlusdokumente ei esitata, esitatakse ettekanne pärast dokumentide esitamise tähtaja möödumist.

Artikkel 122

Kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu või kui see on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab kohus kohtukulude jaotuse.

Ühenduste ja nende teenistujate vahelistes vaidlustes:

— kohaldatakse käesoleva kodukorra artiklit 70 üksnes institutsioonide esitatud apellatsioonkaebuste suhtes,

— institutsiooni ametnike või teiste teenistujate esitatud apellatsioonkaebuste puhul võib Euroopa Kohus, erandina käesoleva kodukorra artikli 69 lõikes 2 sätestatust, otsustada kohtukulude jagamise poolte vahel, kui õiglus seda nõuab.

Apellatsioonkaebuse tagasivõtmise korral kohaldatakse artikli 69 lõiget 5.

Kui liikmesriik või institutsioon, kes Esimese Astme Kohtus menetlusse ei astunud, esitab põhjendatud apellatsioonkaebuse, võib Euroopa Kohus määrata, et kohtukulud jagatakse poolte vahel või hüvitab apellatsioonkaebuse esitamisega kaotanud poolele tekitatud kulud apellatsioonkaebuse esitaja, kelle kasuks otsus tehti.

Artikkel 123

Menetlusse astumise avaldus tuleb apellatsioonimenetluses esitada Euroopa Kohtule enne ühekuulise tähtaja möödumist artikli 16 lõikes 6 märgitud teatise avaldamisest.

V JAOTIS

EUROOPA MAJANDUSPIIRKONNA LEPINGUS ETTENÄHTUD MENETLUSED

Artikkel 123a

1. EMP lepingu ([1]) artikli 111 lõikes 3 sätestatud juhtudel antakse vaidlus Euroopa Kohtu lahendada vaidluse poolteks olevate lepinguosaliste taotlusel. Taotlus toimetatakse kätte teistele lepinguosalistele, komisjonile, EFTA järelevalveametile ja vajadusel teistele huvitatud isikutele, keda teavitataks juhul, kui oleks tegemist eelotsusetaotlusega, millega esitatakse sama küsimus ühenduse õiguse tõlgendamiseks.

President määrab lepinguosalistele ja teistele huvitatud isikutele, kellele taotlus on kätte toimetatud, kirjalike märkuste esitamise tähtaja.

Taotlus esitatakse ühes artikli 29 lõikes 1 nimetatud keeltest. Kohaldatakse nimetatud artikli lõikeid 3–5. Artikli 104 lõike 1 sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis*.

([1]) EÜT L 1, 3.1.1994, lk 27.

2. Kohe kui eelmises lõikes märgitud taotlus on esitatud, määrab president ettekandja-kohtuniku. Seejärel määrab peakohtujurist taotluse menetlemiseks kohtujuristi.

Euroopa Kohus lahendab taotluse põhistatud otsusega kinnisel nõupidamisel pärast kohtujuristi ärakuulamist.

3. Euroopa Kohtu otsus, millele on alla kirjutanud president, nõupidamisel osalenud kohtunikud ja kohtusekretär, toimetatakse lepinguosalistele ja teistele lõikes 1 märgitud huvitatud isikutele kätte.

Artikkel 123b

EMP lepingu protokolli 34 artiklis 1 sätestatud juhtudel toimetatakse lepingu osalisriigi kohtu taotlus kätte kohtuasja pooltele, lepinguosalistele, komisjonile, EFTA järelevalveametile ja vajadusel teistele huvitatud isikutele, keda teavitataks juhul, kui oleks tegemist eelotsusetaotlusega, millega esitatakse sama küsimus ühenduse õigusaktide tõlgendamiseks.

Kui taotlus ei ole esitatud üheski artikli 29 lõikes 1 nimetatud keeles, lisatakse sellele tõlge ühte nendest keeltest.

Kahe kuu jooksul alates taotluse kättetoimetamisest on kohtuasja pooltel, lepinguosalistel ja teistel esimeses lõikes nimetatud huvitatud isikutel õigus esitada seisukohti või kirjalikke märkusi.

Menetlusele kohaldatakse käesoleva kodukorra sätteid, arvestades taotluse eripäraga.

LÕPPSÄTTED

Artikkel 124

1. President kohustab iga isikut, kes peab Euroopa Kohtus tunnistaja või eksperdina vande andma, rääkima tõtt või täitma oma ülesandeid kohusetundlikult ja erapooletult ning hoiatab teda kriminaalvastutuse eest, mis on selle kohustuse rikkumise eest ette nähtud tema päritoluriigi siseriikliku õigusega.

2. Tunnistaja annab vande, mis on sätestatud käesoleva kodukorra artikli 47 lõike 5 esimeses lõigus või vastavalt tema päritoluriigi siseriiklikule õigusele.

Kui siseriikliku õiguse kohaselt võib kohtumenetluses anda koos vandega või selle asemel vandega samaväärse pühaliku tõotuse, võib tunnistaja anda sellise tõotuse tema päritoluriigi siseriiklikus õiguses sätestatud tingimustel ja viisil.

Kui tunnistaja siseriiklikus õiguses ei ole vande ega pühalikku tõotuse andmist ette nähtud, järgitakse lõikes 1 ettenähtud menetlust.

3. Lõiget 2 kohaldatakse ekspertide suhtes *mutatis mutandis*, asendades viite kodukorra artikli 47 lõike 5 esimesele lõigule viitega artikli 49 lõike 6 esimesele lõigule.

Artikkel 125

Ilma et see piiraks EÜ asutamislepingu artikli 223 ja Euratomi asutamislepingu artikli 139 kohaldamist, võtab Euroopa Kohus pärast asjaomaste valitsustega konsulteerimist vastu lisasätted, mis käsitlevad:

a) õigusabitaotlusi;

b) tasuta õigusabi taotlusi;

c) Euroopa Kohtu poolt tunnistajate või ekspertide vandemurdmisest teatamist vastavalt põhikirja artiklile 30.

Artikkel 125a

Euroopa Kohus võib anda praktilisi juhiseid eelkõige kohtuistungite ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks ning kirjalike seisukohtade või märkuste esitamiseks.

Artikkel 126

Käesolev kodukord asendab 4. detsembril 1974 vastu võetud Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra (EÜT L 350, 28.12.1974, lk 1), mis kehtis 15. mai 1991. aasta redaktsioonis.

Artikkel 127

Käesolev kodukord on autentne kodukorra artikli 29 lõikes 1 nimetatud keeltes, see avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* ning jõustub avaldamisele järgneva teise kuu esimesel päeval.

LISA

OTSUS AMETLIKE PUHKEPÄEVADE KOHTA

EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS,

võttes arvesse kodukorra artikli 80 lõiget 2, mis nõuab, et Euroopa Kohus koostaks ametlike puhkepäevade nimekirja,

OTSUSTAB:

Artikkel 1

Kodukorra artikli 80 lõikes 2 nimetatud ametlikud puhkepäevad on:

— uusaasta;

— 2. ülestõusmispüha;

— 1. mai;

— taevaminemispüha;

— 2. nelipüha;

— 23. juuni;

— 15. august;

— 1. november;

— 25. detsember;

— 26. detsember.

Esimeses lõigus nimetatud ametlikud puhkepäevad on need, mida järgitakse Euroopa Kohtu asukohas.

Artikkel 2

Kodukorra artikli 80 lõike 2 kohaldamisel arvestatakse üksnes käesoleva otsuse artiklis 1 nimetatud ametlikke puhkepäevi.

Artikkel 3

Käesolev otsus, mis lisatakse kodukorrale, jõustub otsuse *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Lisasätted ([1])

Sisukord

I peatükk	Õigusabitaotlus (artiklid 1–3)	30
II peatükk	Tasuta õigusabi (artiklid 4–5)	31
III peatükk	Tunnistaja või eksperdi vandemurdmisest teavitamine (artiklid 6 ja 7)	31
Lõppsätted (artiklid 8 ja 9)		31
I lisa	Artikli 2 esimeses lõigus viidatud loetelu	32
II lisa	Artikli 4 teises lõigus viidatud loetelu	32
III lisa	Artiklis 6 viidatud loetelu	32

I PEATÜKK

ÕIGUSABITAOTLUS

Artikkel 1

Õigusabitaotlus esitatakse määrusega, milles märgitakse tunnistaja või eksperdi perekonnanimi, eesnimed, amet ja aadress ning faktilised asjaolud, mille kohta hakatakse tunnistajat või eksperti ära kuulama, nimetatakse pooled, nende esindajad, advokaadid või nõustajad, esitatakse nende kohtudokumentide kättetoimetamise aadress ja kirjeldatakse lühidalt kohtuvaidluse sisu.

Kohtusekretär korraldab määruse kättetoimetamise pooltele.

Artikkel 2

Kohtusekretär edastab määruse I lisas nimetatud pädevale asutusele selles liikmesriigis, mille territooriumil tuleb tunnistaja või ekspert ära kuulata. Vajaduse korral lisatakse määrusele selle liikmesriigi riigikeelde või riigikeeltesse tehtud tõlge.

Esimese lõigu kohaselt nimetatud asutus edastab määruse siseriiklikus õiguses määratud pädevale kohtule.

Pädev kohus täidab õigusabitaotluse vastavalt siseriiklikele sätetele. Pärast õigusabitaotluse täitmist esitab see kohus esimese lõigu kohaselt nimetatud asutusele määruse õigusabitaotluse kohta, kõik dokumendid, mis tulenevad selle täitmisest ja täpse ülevaate kuludest. Need dokumendid saadetakse kohtusekretärile.

Kohtusekretär tagab dokumentide tõlkimise kohtumenetluse keelde.

Artikkel 3

Euroopa Kohus katab õigusabitaotlusega seonduvad kulud, kuid võib need vajadusel sisse nõuda pooltelt.

([1]) Vastu võetud Luxembourgis 4. detsembril 1974 (EÜT L 350, 28.12.1974, lk 29), muudatusega 11. märtsist 1997 (EÜT L 103, 19.4.1997, lk 4).

II PEATÜKK

TASUTA ÕIGUSABI

Artikkel 4

Määruses, millega otsustatakse isikule võimaldada tasuta õigusabi, määrab Euroopa Kohus, et selle isiku esindamiseks nimetatakse advokaat.

Kui isik ise ei vali advokaati või kui Euroopa Kohus ei nõustu tema valikuga, saadab kohtusekretär määruse ärakirja ja tasuta õigusabi taotluse ärakirja asjaomase riigi II lisas nimetatud pädevale asutusele.

Selle asutuse ettepanekuid arvestades nimetab Euroopa Kohus omal algatusel advokaadi selle isiku esindamiseks.

Artikkel 5

Euroopa Kohus teeb kulude katteks ettemakse.

Euroopa Kohus otsustab advokaadi kulude ja tasude maksmise; advokaadi taotlusel võib president määrata, et talle tehakse ettemakse.

III PEATÜKK

TUNNISTAJA VÕI EKSPERDI VANDEMURDMISEST TEAVITAMINE

Artikkel 6

Tunnistaja või eksperdi poolt vande all antud valeütluse või vale eksperdiarvamuse korral võib Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist Euroopa Kohtu kodukorra artikli 124 sätteid arvesse võttes teavitada sellest III lisas nimetatud pädevat asutust liikmesriigis, mille kohtud on pädevad tunnistajat või eksperti vastutusele võtma.

Artikkel 7

Kohtusekretär edastab Euroopa Kohtu otsuse. Otsuses tuuakse ära teavitamise aluseks olevad faktilised ja muud asjaolud.

LÕPPSÄTTED

Artikkel 8

Käesolevad lisasätted asendavad 9. märtsi 1962. aasta lisasätted (EÜT 34, 5.5.1962, lk 1113/62).

Artikkel 9

Käesolevad lisasätted, mis on autentsed kodukorra artikli 29 lõikes 1 nimetatud keeltes, avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevad lisasätted jõustuvad selle avaldamise kuupäeval.

LISAD

(Lisasid on pärast laienemist muudetud.)